

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM
2010 – 2013**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Kunderátová

Vybrané osobnosti moderátorů a zprávařů očima médií

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Václav Janeček, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**BACHELOR FULL-TIME STUDIES
2010 - 2013**

BACHELOR THESIS

Tereza Kunderátová

Selected leading hosts and newsmen in the eyes of the media

Prague 2013

**The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Doc. Václav Janeček, Ph.D.**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. 3. 2013

Tereza Kundrátová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především mému vedoucímu práce panu Doc. Václavu Janečkovi, Ph.D.. Dále pak moderátorovi Leoši Marešovi, zprávařce Lucii Borhyové a mediálním odborníkům Evě Jurinové a Tomáši Zdechovskému.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá rétorikou, médií, řečnickým projevem a mediální profesí moderátora a zprávaře. Věnuje se tématům, jako jsou dějiny rétoriky, dějiny rozhlasu a televize, zpravodajství a zprávař, moderování a moderátor, verbální a neverbální stránka řečníka, publicistika, média a bulvár. Praktická část na základě hloubkových rozhovorů a sběru dat analyzuje práci moderátora a zprávaře, jejich růst a projev. Kvalitativní výzkum byl prováděn s vybranými osobnostmi moderátorů, zprávařů a mediálních odborníků.

Klíčové pojmy

Bulvár, neverbální stránka řečníka, média, moderátor, publikum, rétorika, rozhlas, televize, verbální stránka řečníka, zprávař.

Annotation

The Bachelor's Thesis in its theoretic part deals with rhetoric, media, rhetorical skills and the host and newsman profession. It addresses topics such as the history of rhetoric, history of radio and television, newscast and newsmen, hosting and hosts, speaker's verbal and nonverbal side, journalism, media and tabloid. Based on depth interviews and data collecting, the practical part analyses the work of hosts and newsmen, their growth and expression. The qualitative research was made with leading hosts, newsmen and media experts.

Key words

Audience, host, media, newsman, nonverbal side, radio, rhetoric, tabloid, television, verbal side.

Obsah

ÚVOD	8
Teoretická část	10
1 HISTORIE KOMUNIKACE	10
1.1 Počátky dějin rétoriky	10
1.1.1 Dějiny rétoriky v Českých zemích.....	11
1.2 Historie zpravodajství a publicistiky.....	12
1.2.1 Dějiny rozhlasu v Českých zemích v datech	13
1.2.2 Dějiny televize v českých zemích v datech	15
2 MASOVÁ MÉDIA	18
3 MODEROVÁNÍ A MODERÁTOR	21
4 VERBÁLNÍ STRÁNKA ŘEČNÍKŮ	25
4.1 Řečnický projev	25
4.1.1 Řeč po verbální stránce – mluva.....	26
4.1.2 Jazyk	26
5 NEVERBÁLNÍ STRÁNKA ŘEČNÍKA	28
6 MEDIÁLNÍ PROFESE – MODERÁTOR, ZPRÁVAŘ	33
6.1 Osobnost řečníka.....	33
6.2 Tréma a stres	34
6.3 Ženy versus muži	36
6.4 Média a bulvár.....	36
Praktická část	38
7 CÍL PRŮZKUMU VYBRANÝCH MODERÁTORŮ A ZPRÁVAŘŮ	38
7.1 Použitá metoda průzkumu - rozhovory	38
8 DOKUMENTACE A CHARAKTERISTIKA PROFILŮ OSOBNOSTÍ	40
9 ANALÝZA DAT A ROZHovorŮ	50
9.1 Analýza mediální působnosti a růstu vybraných moderátorů a zprávařů	50
10 ANALÝZA PRÁCE MODERÁTORŮ A ZPRÁVAŘŮ V ČT	61
11 ANALÝZA TELEVIZNÍCH KANÁLŮ	63
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	68
SEZNAM GRAFŮ	71
SEZNAM PŘÍLOH	72

ÚVOD

Masová média charakterizují odvětví, do kterého spadá rozhlas i televize. Obě tato média jsou obrovským přínosem pro člověka, jak v oblasti lidského poznání, tak v informovanosti, vzdělání a všeobecného přehledu. V moderním světě už si bez nich málo kdo umí představit svůj život. Zasáhly rychle, nečekaně a pohltily nás.

Každý den jsme obklopeni množstvím informací, ať už chceme nebo nechceme. Přijímáme je pasivně nebo aktivně. Pasivní příjemci zprávy berou na vědomí, aktivní je nejen přijmou, vyhodnotí, ale hledají si další potvrzující a doplňující informace. Tato sdělení jsou nám předkládána jako pravda, jejímiž zprostředkovateli jsou moderátoři a zprávaři.

Moderátoři a zprávaři jsou posledními částkami složitého řetězce, jak se určitá zpráva dostane až k samotnému posluchači či divákovi. Protože oni jsou těmi, kdo každému jedinci předkládá nová zjištění a poznatky o veškerém dění okolo nás, mají určitou odpovědnost a musí pod stresem a strachem z nezdařilého výsledku před mnohdy obrovským obecnstvem uspět. Je velice zajímavé zkoumat jejich profesi i to, jak na tyto osobnosti nahlíží média a odborníci.

Rozhlas patří mezi auditivní média, televize mezi audiovizuální. Již tato skutečnost napovídá, že se jedná o práci, kde člověk potřebuje zvládat víc věcí najednou – sám sebe, svá ústa, co je z nich vypuštěno i jak a své celé tělo. Na toto téma se zaměřuje kapitola verbální a neverbální stránka. U vybraných osobností je zanalyzován jejich projev přímo mediálními odborníky.

Pro potencionální pracovníky v mediálním průmyslu může být důležité jak se vyhnout chybám, a když nastanou, jak je odstranit, jak nejlépe se vyvarovat stresu a trémě a jak se zbavit zlovyků. Někdy je radou dobrá příprava, která by za žádnou cenu neměla být podceněna, a proto stojí za zmínění i ona.

Také tyto mediální osobnosti, jsou pod palbou kritiky. Jsou vidět, jsou slyšet, jsou to lidé úspěšní a někteří je nazývají „hvězdami“ či „celebritami“. S tím se musí v této profesi počítat, umět negativní i pozitivní posudky přijímat a vyhodnocovat. Základem je zpětná vazba, kterou se také práce zabývá.

Nyní jsme v období, kdy se na televizních obrazovkách i v rozhlasových studiích střídá jeden moderátor či zprávař za druhým. Konkurence je veliká a těžko překonat již stálá moderátorská esa. Ale nic není nemožné a stále se čeká na nové a nové tváře, které vyniknou. Cílem této práce je podat co nejdetailnější popis tohoto oboru a konkrétně profese těchto rétorů - jejich stopy mediální působnosti, růstu, analýzy projevů i mediální hodnoty. Obsahuje také rady, jak se stát jedním z nich – mediální osobností moderátorem nebo zprávařem.

Teoretická část

1 HISTORIE KOMUNIKACE

„Termín „komunikace“ se široce používal v souvislosti se silnicemi, mosty, mořskými cestami, řekami a kanály ještě předtím, než byl v elektrickém věku transformován do „pohybu informací“. Možná neexistuje žádný vhodnější způsob, jak definovat charakter elektrického věku, než nejprve studovat myšlenku dopravy jako komunikace a pak i významový posun této myšlenky od dopravy k informacím, k němuž došlo působením elektrické energie.“¹

1.1 Počátky dějin rétoriky

Umění mluvit, neboli rétorika, sahá až k antickému Řecku. Zde byl mistr slova nazýván rhétor z řeckého základu rhésis – řeč. V tomto období vládla filozofie, ale věda jako rétorika byla stejně vážená. Řekové si totiž uvědomovali, *„že jako nůž může člověku ukrojit chléb nebo probodnout srdce, tak i řeč může nadchnout tisíce lidí k velkým činům – nebo k divokému řádění.“²*

Sofisté byli učitelé řečnictví v Řecku a učili jak mluvit k danému tématu pro i proti. Pravdu totiž považovali za velice subjektivní. Dokonce poskytovali kurzy rétoriky, učili své žáky těmto dovednostem a pobírali za to honorář. Jedním z nich byl **Prótagorás**, který tvrdil, že lidem lze přemlouváním vnutit názor, ať je jakýkoliv.

Praktiky a názory sofistů mnoho dalších rétorů odsuzovalo. Proti vystupoval řecký řečník **Sókratés**. Ten naopak za pravdu bojoval. V jeho šlépějích šel i jeho žák **Platón**. Rétorika pro něj byla psychagogiou – vodění duší. Také **Aristotelés**, žák Platónův, zastával názor, že pravda je objektivní. Napsal spis o třech knihách Rétorika a i dnes se setkáváme s řadou jeho principů, na nichž řečnictví stojí. Jedním

¹MCLUHAN, M. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. s. 92. ISBN 978-80-204-2409-9.

²KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. s. 16. ISBN 80-726-1002-3.

z nejuznávanějších rétorů byl **Démostenés**, od kterého si i nyní mnoho řečníků bere příklad. Dokázal odstranit své hendikepy a získat pověst slavného řečníka. Sám pravil: „Básníkem se člověk rodí, řečníkem stává.“

Ani v Římě nezůstávali pozadu, a poté, co ovládli středomoří, začali se od Řeků učit a obohacovali tak rétoriku. **Marcus Tullius Cicero** napsal řadu knih o rétorice a sám se řídil heslem: „První povinností řečníka necht' je zodpovědně (správně) přesvědčovat.“ Dalším z římských rétorů byl **Cornelius Tacitus** a především první státní učitel rétoriky **Marcus Fabius Quintiliánus**.³

„Hlavním komunikačním prostředkem je živý lidský hlas. Ten musí ovládnout celé náměstí, amfiteátr, senát. Ten musí vyslovovat zřetelně a mluvit přesně, jednoznačně. Politik, herec, soudce, učitel, obchodník – ti všichni byli úspěšní či neúspěšní v té míře, jak dalece byli rétory, jak dalece dokázali hlasem ovládnout prostor a argumenty ovládnout mysl lidí.“⁴

1.1.1 Dějiny rétoriky v Českých zemích

Řečnictví v Čechách vzkvétalo již za Karla IV. a přispívá k tomu i fakt, že zde roku 1348 založil univerzitu, kde se rétorika rovněž vyučovala.

O pár let později, v Betlémské kapli v Praze, začal kázat slavný rétor **Mistr Jan Hus**, který se také zasloužil o zjednodušení pravopisu českého jazyka. V té době se názory na veřejnosti vyslovovat nesměly, a proto lidé k Janu Husovi vzhlíželi. Dokázal nahlas říci, co si myslí. To se mu ale stalo osudné.

Krátce před svou smrtí dokončil své dílo Gramatika česká **Jan Blahoslav**. Byl biskupem jednoty bratrské a autor prvního „slabikáře“ – tento výraz sám vymyslel a používá se dodnes.⁵

„Od středověku do novověku, prakticky až do 19. století, patřila rétorika na školách humanitního zaměření a na univerzitách k jedné ze základních vzdělávacích disciplín. Velkou pozornost věnovala řečnictví církev.“⁶

³KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

⁴KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. s. 16. ISBN 80-726-1002-3.

⁵MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

⁶MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 15. ISBN 978-80-86723-32-7.

Jan Amos Komenský se věnoval pedagogice, didaktice a výuce jazyků. Ukázal světu, že takzvané „biflování“ není nejlepším způsobem učení a začal vydávat obrázkové učebnice. Rétoriku obohatil spisem *Naučení o kazatelství*, kde zmínil 4 zásady mistrovské řeči:

Hojnost – chtěl poukázat na bohatost českého jazyka a hojnost synonym ke každému slovu. Řečnický projev by neměl být nudný ani po obsahové stránce.

Světlost – řečník by měl mluvit srozumitelně. Musí se informovat o tom, ke komu bude mluvit, jací budou posluchači, aby podle toho zvolil styl výkladu.

Líbeznost – již Komenský věděl, že dobrý řečník si musí umět své publikum získat a motivovat jej.

Mocnost – tímto chtěl říci, že řeč by měla znít opravdově a přesvědčivě, aby byla schopná něco dokázat.

Národní obrození v Českých zemích představovalo velký rozruch v rétorice a hlavně v jazyce. **Josef Dobrovský** byl jedním z těch, kteří českému jazyku nevěřili. Naopak **Josef Jungmann** dokázal češtinu vyzdvihnout a ukázat, jak moc je český jazyk bohatý.

Česká země dala vědě, jako je rétorika hodně.⁷ „*Ostatně: který i z větších národů se může pochlubit, že dal světu slova, která dnes používá snad každý: Tak například robot, jež zaznělo poprvé v r. 1920 ve hře Karla Čapka „R.U.R.“ (nápad je však od jeho bratra Josefa), nebo slovo pistole, mající původ v kdysi slavné husitské zbrani píšťale.*“⁸

1.2 Historie zpravodajství a publicistiky

Na konci středověku se začal rozvíjet průmysl. Stavěla se nová města, podnikaly se cesty do zámoří, což mělo vliv i na dorozumívání. Objevovaly se nové jazyky a bylo důležité, aby se jimi dorozuměly i méně vzdělané vrstvy obyvatel. „*Systém příležitostných posílů nahrazuje pravidelný poštovní styk, soukromá korespondence*

⁷KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

⁸KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. s. 35. ISBN 80-726-1002-3.

*začíná obsahovat i části, které lze prodávat dál a tvoří se i samostatné kanceláře, kde písaři opisují důležité informace a prodávají je dál.*⁹

Největší rozmach získalo zpravodajství vynalezením knihtisku kolem roku 1455. Zprávy se tím rychle rozšiřovaly do širého světa. **Johannes Gutenberg** tím učinil jeden z největších objevů v dějinách lidstva týkající se tisku i komunikace obecně.

Publicistika se vyvíjela postupně se zpravodajstvím. Velký rozmach zaznamenala v 19. století. V české žurnalistice se v tomto období mezi publicisty řadil například **Karel Havlíček Borovský**, **Jan Neruda** nebo **Karel Čapek**.

Vynález psacího stroje, telegrafu či telefonu zrychlil vývoj zpravodajství. Začalo se dbát na rychlost, včasnost ale i kvalitu. S tou souvisí další pokrok a to ten, že se noviny začaly dělit na různé rubriky – kulturní, ekonomické, politické a později také sportovní.¹⁰

Dalším zpravodajským skokem byl příchod rozhlasu, televize a tiskových agentur. Prvními tiskovými agenturami byly francouzský Havas, americká Associated Press, německý Wolff a anglická agentura Reuters. V roce 1918 vznikla u nás národní Československá tisková kancelář, známá pod zkratkou ČTK – Česká tisková kancelář.

1.2.1 Dějiny rozhlasu v Českých zemích v datech

„Slovo „rozhlas“ poprvé použil redaktor Národních listů J. D. Richard (vlastním jménem Richard Durdil). Výraz najdeme ve stejnojmenném článku ve vydání z 21. května 1924, na páté stránce.“¹¹ Vysvětluje, že v zahraničí se pro rozhlas používaly názvy jako „radiofonie“ nebo třeba „broadcasting“. Právě slovo „broadcasting“ se do českého jazyka může přeložit jako „rozhození“. „Je vidět, že stanice přijaté zprávy nebo hudbu skutečně rozhlásí všem a proto je jistě oprávněno, navrhuje-li pro její funkci název ‚Rozhlas‘;“¹² píše J. D. Richard ve svém článku Rozhlas v Národních listech.

⁹OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství v médiích*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. s. 16. ISBN 978-802-4618-999.

¹⁰OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství v médiích*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-802-4618-999.

¹¹PŘÍBĚH ROZHLASU. *Proč se rozhlasu říká rozhlas*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.pribehrozhlasu.cz/odhaleni-89+1/kuriozity-vseho-druhu/2757818>

¹²PŘÍBĚH ROZHLASU. *Proč se rozhlasu říká rozhlas*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.pribehrozhlasu.cz/odhaleni-89+1/kuriozity-vseho-druhu/2757818>

Rozhlas prodělal mnoho změn a velice rychle se z něj stala nedílná součást každé domácnosti – především ve válečných dobách se pro občany stal potřebným nositelem informací.

Důležitými mezníky pro rozhlasové vysílání jsou:

1919

První pokusy o rozhlasové vysílání v Praze na Petříně.

1923

Zahájeno rozhlasové vysílání soukromou společností Radiojournal. Vysílalo se pro veřejnost a pravidelně. Hlavním tématem byla vážná hudba a trocha zpravodajství. Později téhož roku byly zařazeny do pravidelné relace i sportovní a burzovní zprávy.

1924

Tento rok přijal svou funkci první stálý hlasatel **Adolf Dobrovolný**. Zpravodajství připravovala ČTK, která zprávy telefonovala do studia hlasateli. Také se zde objevily první pokusy o vysílání do zahraničí a otevřelo se nové rozhlasové studio v Brně.

1925

Radiojournal se stále stěhoval. Našel své místo v pronajatém ateliéru na Vinohradech ale i v budově Orbisu. Začaly se vysílat politické zprávy a velký úspěch slavil přímý přenos opery z Národního divadla, který se uskutečnil jako první v Evropě.

1929

První žena hlasatelka. Do rozhlasu nastoupila **Marie Magdaléna Tomanová**.

30. léta

Lidé rozhlas přijali velmi vřele a konečně se usadil. V tomto období byla do vysílání zařazena i školní a vzdělávací tematika.

1938

Rozhlas měl v tuto dobu již 9 vysílačů. Blížil se však začátek války. V rozhlase pobízeli k obraně státu, informovali o okupaci a neobešel se ani bez cenzury.

1939

V tomto roce se v Londýně zahájilo české vysílání BBC.

1945

Blížil se konec války, ale ještě chvíli před tím stihli nacisté sestřelit část budovy rozhlasu.

1946 – 1989

V Čechách vládla komunistická strana a nastolila se znovu cenzura. Ovšem českým občanům dodávaly určitou svobodu alespoň západní rozhlasové stanice jako Rádio Svobodná Evropa, BBC nebo Hlas Ameriky. Tyto signály však byly rušeny rušičkami.

1968

Při překročení hranic Varšavské smlouvy se rozhlasové vysílání snažilo podněcovat občany k odporu. Známý rozhlasový projev přednesl nynější prezident Ludvík Svoboda: *„Drazí spoluobčané, v posledních hodinách vznikla v naší zemi složitá situace. V současné chvíli vám nemohu říci více k jejímu objasnění. Jako prezident Československé socialistické republiky se k vám obracím s plnou odpovědností, kterou jsem s přijetím této funkce převzal, a naléhavě vás žádám, abyste zachovali plnou rozvahu a naprostý klid. U vědomí své občanské odpovědnosti a v zájmu naší republiky nedopusťte, aby došlo k nepředloženým akcím. S důstojností a kázní, kterou jste prokazovali v minulých dnech, vyčkejte dalších kroků ústavních orgánů republiky.“*¹³

1991

Od tohoto roku začaly vysílat i soukromé rozhlasové stanice, například Evropa 2, Frekvence 1 nebo rádio Impuls, jehož předchůdcem bylo oblíbené rádio Alfa.

2013

Nyní Český rozhlas sídlí v ulici Vinohradská 12 na Praze 2, má 4 celoplošné stanice a 4 speciální – Radio D-dur, Rádio Česko, Leonardo, Radio Wave. Je to jediné veřejnoprávní rádio v České republice.¹⁴

1.2.2 Dějiny televize v českých zemích v datech

Televize, jako audiovizuální produkt, brzy částečně vystřídala rozhlas a podle některých názorů by jej v budoucnu mohla zcela nahradit. První pokusy o televizní vysílání se objevovaly v Čechách, již před druhou světovou válkou. Dnes je tomu již

¹³SVOBODA L. *Ranní projev presidenta Ludvíka Svobody*. [online]. © 2013 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/historie/1968/_zprava/ranni-projev-presidenta-ludvika-svobody--478467

¹⁴KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

60 let, kdy bylo spuštěno televizní vysílání, a nyní televize dostala již novou praktičtější a trendovou podobu. Ovšem oproti rádiu se na televizi v poslední době pohlíží buď jako na největší vynález nebo naopak na bulvarizující, odsuzující a časově náročnou věc, bez které se člověk v životě obejde. S příchodem rychlého internetu se televize stáhla do pozadí, ale nyní znovu dostává novou multimediální tvář.¹⁵

Mezi důležitá data pro televizní vysílání patří:

1930

Již od tohoto roku se začalo mluvit o zhotovení televizního přijímače. Konkrétně se touto věcí zabývali docent Jaroslav Šafránek a František Pilát.

1953

První televizní vysílání v Československu bylo zahájeno úvodním slovem **Jaroslava Marvana**. První televize vyráběl podnik Tesla.

1954

Začínalo se vysílat pro děti, televizní relace byly pravidelné a objevovaly se i sportovní utkání a reportáže.

1955

V tomto roce mohli lidé na svých televizích shlédnout první přímý přenos hokejového utkání.

1956

Televizní vysílání se rychle rozvíjelo. Vzdělávací pořady, přenosy ze zahraničí, první televizní zpravodajství, ale i první vysílání sportovního pořadu Branky – body – vteřiny se už v tomto roce mohlo na televizorech naladit.

1959

Vznikla Československá televize.

1970

Československá televize zahájila vysílání druhého programu.

1973

Do této doby bylo vysílání černobílé. V tomto roce se již na druhém programu vysílalo v barevné formě a o dva roky později i na programu prvním.

¹⁵BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4730-288.

1979

Československá televize se přestěhovala na Kavčí hory, kde sídlí dodnes.

1989

„V garážích přenosové techniky nový ředitel ČST 30. listopadu oznámil shromážděným pracovníkům, že televize přestala být ideovým nástrojem jedné politické strany.“¹⁶

1992

K tomuto datu byla zrušena Československá televize a vystřídána Českou televizí.

1994

Po tomto roce se vedle České televize představily komerční televizní stanice TV Nova a FTV Premiéra, která v roce 1997 získala jméno Prima televize.

Od roku **2005** až do roku **2012** proběhla na všech televizních stanicích digitalizace.¹⁷

Česká televize nyní obsahuje dvě plnoformátové stanice ČT 1 a ČT 2 a dále pak také dvě zpravodajské ČT 24 a ČT Sport. Komerční televize nezůstávají pozadu a nadále rozšiřují své řady o nové televizní stanice.

¹⁶ČESKÁ TELEVIZE, *Listopad 1989*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/listopad-1989/>

¹⁷KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

2 MASOVÁ MÉDIA

Člověk je tvor zvědavý, stále se vzdělávající a má neustálou potřebu se informovat o nových událostech, faktech, ale i názorech jiných. Těmito informacemi se zabývají mediální žánry zpravodajství a publicistika. Jejich zprostředkovatelem jsou masová média, kam patří nejen tištěná média, ale i rozhlasové a televizní vysílání a v neposlední řadě internet.¹⁸

„Hlavním specifikem tohoto druhu komunikace je sdělování velkého množství informací a symbolických obsahů široké veřejnosti, respektive masám, z jednoho zdroje. Masová komunikace prakticky bez přestání působí na společenské vědomí, ovlivňuje myšlení a jednání lidí, vytváří obecné hodnoty, upravuje normy.“¹⁹

Zpravodajství

Aktuálnost, rychlost, přesnost, výstižnost, objektivnost, vyváženost – to jsou slova jasně definující zpravodajství. Označují činnost novinářů, žurnalistů, reportérů, shromáždit nejdůležitější fakta a události, předat je médiím, která, prostřednictvím zpráv, ať už novinových článků, informací na internetu nebo zprávařů v rozhlasu nebo televizi, je předají konečným uživatelům neboli recipientům.

Do zpravodajství nepatří subjektivní názor a postoj novináře k dané události. Úsudek si příjemce utváří sám tím, že je mu poskytnuto vyvážené a objektivní zpravodajství. Tento fakt také přispívá k tomu, že zpravodajství určitým způsobem formuluje, ale i rozděluje společnost. Naopak je i šířitelem jistých norem a hodnot dané společnosti.

Zpravodajství se snaží držet ustálených forem a odpovídat na otázky Kdo? Co? Kdy? Kde? Proč?. Zpráva má být stručná, jednoznačná, jasná, krátká, srozumitelná, aktuální, ale i nečekaná, výjimečná, důležitá a pro lidi, kteří zprávu přijímají, také zajímavá. Tento požadavek je zvláště u komerčních stanic trochu problém. Konkurence na mediálním trhu je čím dál tím větší.²⁰ Média se snaží konečné uživatele zaujmout

¹⁸JIRÁK, J. a B. KÖPPOVÁ. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3674-663.

¹⁹ŠTROBLOVÁ, S. *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. s. 47. ISBN 978-80-86723-73-0.

²⁰TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-736-7096-8.

a vzniká zde takzvaný infotainment - „*Sdělení je co nejstručnější a nejjednodušší, s důrazem na rozptýlení a nikoli společenskou relevantnost informace, někdy dochází až k míšení reality a fikce, záměrnému zasahování do informace, aby byla přitažlivější.*“²¹

Zprávař

Člověk, který posluchače informuje o aktuálním dění, nabízí celou škálu objektivních zpráv a zprostředkovává jednosměrnou komunikaci mezi mediálními pracovníky v terénu a příjemcem, se nazývá zprávař. Televizní zprostředkovatel zpráv musí dbát nejen na řečnický projev, ale i na správné držení těla, artikulaci, mimiku a přirozený celkový výraz. Na rozhlasového zprávaře se kladou vysoké nároky na hlas, intonaci a řeč obecně.

Rozhlasové zpravodajství

Zpravodajská relace je v rozhlasovém vysílání u většiny rádiových stanic zcela samozřejmá. Ať už jsou to stanice veřejnoprávní nebo komerční. Zpravodajské informace jsou z velké části obsažené v rádiích, jako je Impuls nebo Radiožurnál. Publicistický obsah má stanice ČRo 6. Komerční rádia upřednostňují výše zmiňovaný infotainment.²²

Televizní zpravodajství

Ať už jde o veřejnoprávní televizi nebo komerční kanál, největší sledovanost má právě zpravodajství. U komerčních televizí se také setkáváme s infotainmentem a zcela zde plní svůj úkol – zaujmout a přilákat diváky. Publicistické složce televizní relace se věnuje především veřejnoprávní televize.²³

²¹ OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství v médiích*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. s. 23. ISBN 978-802-4618-999.

²² MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace: extenze člověka*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-807-4520-020.

²³ MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace: extenze člověka*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-807-4520-020.

Publicistika

Tento mediální žánr přidává k informaci svůj názor. Obsahuje určitou subjektivitu, která však příjemci musí nabízet určitou možnost výběru. Důležitá je pluralitní nabídka určitých postojů. Tyto postoje by měly být zřetelně odlišeny od faktů. Smíšením faktu a názoru by mohlo dojít k manipulaci. Na rozdíl od zpravodajství se publicistika zabývá hledáním souvislostí.²⁴

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

„Rada pro rozhlasové a televizní vysílání byla zřízena zákonem č. 231/2001 Sb. jako správní úřad, který vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a převzatého vysílání.“²⁵

Má za úkol dohlížet na dodržování právních předpisů a na zachování plurality. Dbá na obsahovou nezávislost vysílání, uděluje, mění a ruší licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání a může uložit sankce při porušení předpisů. Rada má 13 členů, kteří jsou voleni na funkční období 6 let. Jejich jmenování a odvolávání má na starosti předseda vlády, na návrh Poslanecké sněmovny.²⁶

²⁴OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství v médiích*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-802-4618-999.

²⁵MINISTERSTVO KULTURY ČR, *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. © 2013 [cit. 2013–02–22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/rada-pro-rozhlasove-a-televizni-vysilani-515/>

²⁶RRTV, *Poslání rady* [online]. [cit. 2013–02–22]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/orade/poslani-rady/index.htm>

3 MODEROVÁNÍ A MODERÁTOR

Slovo moderování vzniklo z původního slova „moderate“, což v latinském jazyce znamená mírnit, krotit, až omezovat. Jedná se o vedení či zprostředkování komunikace ve skupině se 3 a více lidmi. Tento druh řečnického projevu mají na starost moderátoři, kteří jsou řídící určité diskuse. Vedou a usměřňují rozhovor. Bouřlivé diskuse by se občas nemohly bez moderátora, který by zpomaloval až brzdil průběh rozhovorů uskutečnit.²⁷

Typy moderování

Moderátor se může setkat se čtyřmi typy moderování. Je-li přítomen v úzkém kruhu jako je tisková konference, firemní besedy, porady, semináře nebo například brainstormingy, nachází se v uzavřeném prostředí s možností dodatečného sestřihu. Otevřená místa se definují jako veřejné konference, besedy, společenské nebo sportovní akce a samozřejmě i televize a rozhlas.

Způsob realizace se rozděluje na „live“ neboli živé, kde řečník musí mít na paměti fakt, že co řekne, nemůže vzít zpátky a nikdo řečené již neupraví. Velice se tím prověří, jak je rétor schopný improvizovat a jaké má celkové znalosti o tématu. Vysílání živě je také náročné na přípravu a dále pak na kvalitu mluvy – zvýšené soustředění a umění překonat trému a stres. Předtočené vysílání má výhodu v následném sestřihu. Vystoupení se dá několikrát nahrát, než je dovedeno k dokonalosti a chyby se dají odstranit. Riziko zde spočívá v možném konečném zkruslení řečeného v sestřihaném záznamu.²⁸

Příprava na moderování

Moderátor či zprávař v audiovizuálních médiích by se měl účastnit celého průběhu přípravy akce. Je to však velmi časově náročné a prakticky často nereálné. Proto řečník musí pracovat sám (zjistit si informace o dané akci, místo konání, účinkující, hosté, technické zázemí, vzhled a oděv) a ve finálním výsledku se chovat tak, jako kdyby celou přípravu akce absolvoval.

²⁷VELEBNÝ, J. přednášky II. ročník, 3. semestr, obor SMK, UJAK, předmět Moderování, 2011, Praha.

²⁸VELEBNÝ, J. přednášky II. ročník, 3. semestr, obor SMK, UJAK, předmět Moderování, 2011, Praha.

Důležitá je kontrola scénáře, jeho příprava, zakomponování povinného textu, který požaduje pořadatel. Doporučuje se rovněž stálá kontrola, jestli nedošlo ke změnám, které by řečníka překvapily.²⁹

Analýza publika

Každé publikum je jiné, jinak se s ním jedná, jinak se udržuje pozornost, jinak se na něj musí mluvit. Jiné obecenstvo bude v pořadu Československá superstar, jiné v Poště pro tebe a jiné v Otázkách Václava Moravce. Proto by řečník měl analyzovat publikum a odpovědět si na otázky – jaká věková kategorie se zúčastní, budou to spíše ženy či muži, jaké budou mít zájmy, jejich profese (vyšší manažer nebo student) nebo třeba v jakém budou emočním rozpoložení. Řečník si musí uvědomit, jakou úlohu bude vůči veřejnosti mít. Zahrnout diváky do debaty, umět je „zkrotit“ nebo je naopak donutit k emocím, buď zábavnou formou, nebo třeba dojemným příběhem.

Některý televizní nebo rozhlasový projev je veden jako monolog. Řečník nemá zpětnou vazbu a musí brát ohled na nepřítomnost publika. Tato situace se vyskytuje například u zprávařů ve zpravodajské relaci, moderátorů v rádiu nebo u moderování televizního pořadu, kde nejsou přítomni diváci.³⁰

Nácvik projevu

Každý řečník by měl před svým vystoupením absolvovat nácvik svého projevu. Jak moderátoři, tak zprávaři si vždy před vysláním svůj projev nacvičí. V televizní a rozhlasové praxi se musí počítat s velkou improvizací, ale určitá příprava nikoho nemine.

Když čas dovolí, je dobré si svůj projev několikrát vyzkoušet a nejen sám pro sebe, nebo třeba před zrcadlem, ale přednést ho i jiným, kteří mohou leckdy odhalit chyby v projevu.

Moderátor i zprávař, ať už rozhlasový nebo televizní, by měl mít vždy u sebe osnovu svého přednesu. Jsou to jisté body, kterých se řečník drží. Vystoupení před publikem nebo mluvení do veřejného éteru sebou nese stres a trému. Lehce se člověk ztratí a osnova mu pomůže se zase zorientovat. Rétor se také cítí vyrovnanější

²⁹VELEBNÝ, J. přednášky II. ročník, 3. semestr, obor SMK, UJAK, předmět Moderování, 2011, Praha.

³⁰MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

a může se soustředit na svůj postoj, mimiku, gesta či kontakt s publikem. Platí zde jedna zásada – naučit se nazpaměť alespoň první tři věty svého vystoupení.

Při nácviku je dobré myslet nejen na verbální stránku projevu (spisovnost a pestrost jazyka, srozumitelnost řeči, optimální sestavení projevu) ale i na neverbální (hlasitost, rychlost, artikulace, intonace, správné frázování).³¹

Desatero dobrého řečníka

Mluvte jen tehdy, pokud máte co říci.

Své sdělení pečlivě připravte.

Sdělení tlumočte dobrou jazykovou formou.

Chovejte se přirozeně.

Nestavte mezi sebe a posluchače bariéru.

Nevyhrožujte.

Udržujte s posluchači kontakt pohledem.

Uvědomte si, že lidé jsou jako zrcadla.

Skončete svůj projev v pravou chvíli.

*Nesledují-li vás posluchači pozorně, je to vaše vina.*³²

Účastníci diskuze a postavení řídicího dialogů

Úloha moderátora tedy zahrnuje, jak bylo již výše zmíněno, schopnost ovládat a řídit debatu a všechny s ní související projevy. Diskuze občas bývají velmi bouřlivé, především v situaci, kdy hosté jsou ze dvou opozičních táborů. „*Účastníci diskuse vyjadřují své názory na určité problémy, hodnotí navrhovaná řešení a sdělují k nim svá stanoviska. Diskuze často navazuje na referát, výklad nebo je zahájena úvodním slovem. Předseda diskuse ji zahajuje, naznačuje problémy a uděluje slovo diskutujícím, usměrňuje průběh diskuse a na závěr ji shrnuje.*“³³

Hosté v televizních diskuzích jsou vybíráni tak, aby prezentovaly všechny úhly pohledu na určitý problém. Rozmístění hostů je určováno především podle toho,

³¹ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

³²MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 45 - 50. ISBN 978-80-86723-32-7.

³³JANULA, *Slovníček pojmů z literatury a mluvnice - Diskuze* [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.cesky-jazyk.cz/slovnicek-pojmu/diskuse/>

aby dialogy mezi nimi byly zajímavé pro diváky, protože z nonverbálního hlediska „*pozice proti sobě může velmi snadno přinést do rozhovoru ostré tóny a kontroverzní stanoviska. Je zde riziko, že dva lidé sedící proti sobě budou tvrdošijně trvat na svých názorech a konferenční stůl se potom promění na bojiště.*“³⁴

Respondenti jsou velmi rozmanitou skupinou a moderátor je musí korigovat takovým způsobem, aby diskuze byla živá, poutavá a posluchači byli schopni vnímat a hodnotit jejich názory. Při debatě se stanovuje určitá formulace obsahu, jakým směrem se má ubírat a cíl jednání. Moderátor musí umět motivovat hosty k rozpravě, klást jim správné otázky a zároveň jim naslouchat.³⁵

Zprávaři se dostávají spíše do situací, kdy vedou dialog mezi sebou a redaktorem nebo recipientem na druhé straně. Zde zprávař může klást doplňující otázky k danému tématu a úderně se ptát na názor na určitý problém. Občas se hlasatel dostává do roztržky.

Lokace působnosti moderátora a technické zázemí

Ať už jde o společensky velice ceněného moderátora nebo začátečníka měl by dodržovat smluvené podmínky, mezi které patří například být na místě v čas. Rozdíl je mezi exteriérem a interiérem. S druhem lokality a prostředím by měl být moderátor obeznámen. V časových dispozicích je třeba počítat s přípravou a kontrolou veškeré techniky (mikrofony, reproduktory, naslouchátko, zvuk, osvětlení). Také je důležité si veškeré prostory projít, seznámit se s podiem a odstranit případné nástrahy na něm.³⁶

³⁴THIEL, E. *Řeč lidského těla prozradí víc než tisíc slov*. 1. vyd. Bratislava: Plasma Service, 1993. s. 23. ISBN 80-901-4121-8.

³⁵KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

³⁶VELEBNÝ, J. přednášky II. ročník, 3. semestr, obor SMK, UJAK, předmět Moderování, 2011, Praha.

4 VERBÁLNÍ STRÁNKA ŘEČNÍKŮ

Slovo verbální, pochází z latinského *verbum*, které v překladu znamená slovo. Verbální komunikace proto poukazuje na komunikaci prostřednictvím slova, řeči a jazyka. Toto verbální sdělování je a musí být velice přesné a jednoznačné. Lze konstatovat, že platí obecné pravidlo, které přikládá velký význam vyslovenému nebo zapsanému, tudíž věnujeme pádnosti těchto projevů patřičnou pozornost. Verbální stránka řečníka je důležitá pro všechna audiovizuální a auditivní masová média (rozhlas, televize).³⁷

4.1 Řečnický projev

Řečnický projev rozhlasového moderátora, televizního zprávaře či moderátora pořadu je velice důležitý pro diváky, posluchače a publikum obecně, protože oni jsou těmi konzumenty, kteří informace zaznamenávají a utvářejí si na ně vlastní názory. Musí umět rychle reagovat (rychle formulovat věty), mít jasný a zřetelný projev (používat apely) a zaujmout (vtipné poznámky, zajímavé komentáře, vlastní zkušenosti).

Existují určité řečnické prostředky, které pomáhají řeč oživit: Prostředky pomáhající názornosti – uvádět příklady, používat metafory a přirovnání, vkládat do řeči vyprávění.

Prostředky pomáhající pronikavosti apelu – opakování na vhodném místě řeči, pronikavý výrok s určitou myšlenkou nebo úvahou, překvapivý zvrát projevu, řečnické zvolání, použití citátů, neobvyklých slov nebo zvláštní stavby věty. Prostředky vytvářející napětí – stupňování efektu.

Prostředky dodávající estetický účinek – zakomponování do projevu slovní hříčky, aluze (výrok, schválně nedopověděný), parafráze (vyjádření opisné), hyperbola (nadsázka), paradox.

³⁷MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-807-4520-020.

Prostředky vztahující do rozvíjení řeči posluchače – prolepsis (řečník sám vysloví možnou námitku, kterou u posluchače předpokládá), synekdocha (myšlenková zkratka, které má posluchač porozumět pomocí vlastních zkušeností), řečnická otázka.³⁸

Zpestřením projevu může být i řečnický dialog (dialog sám se sebou). Často jsou do obsahu řeči také zahrnuty otázky – uzavřené, u kterých nám stačí odpověď ano či ne, otevřené, kde odpověď očekáváme celou větou a řečnické otázky, odpověď od publika se neočekává, řečník si odpovídá sám v rámci projevu. „*Úvodem by měl řečník překvapit, závěrem by měl ohromit.*“³⁹

4.1.1 Řeč po verbální stránce – mluva

Mluvou se pomocí slov vyjadřují určité myšlenky. Řečník by je měl mít již předem připravené a vědět o čem chce a bude mluvit. Aby řeč byla opravdu srozumitelná a pro příjemce dobře uchopitelná, musí mít řečník bohatou slovní zásobu, umět gramatiku, znát syntaktická pravidla a ovládat jazyk. Pozor by si rétor měl dát na pomlky, které se často doplňují protahováním koncovek nebo takzvané „eee“. Obsah řeči by neměl obsahovat složité souvětí, ale spíše se zaměřovat na jednoduché a jasné věty, aby se publikum v projevu neztrácelo. Obecenstvo je mnohdy jen divákem, nebo posluchačem, přesto je mluva moderátora s publikem dialogem. Každé publikum vytváří zpětnou vazbu, ať už potleskem, křikem, znuděnými obličejí nebo dopisy do televize či rozhlasu.⁴⁰

4.1.2 Jazyk

Znakový systém řečnického projevu má mít podobu spisovnou. V současné době se však mluva přizpůsobuje příjemcům. V projevu pak zaznívají slova hovorová, slangová, dokonce i vulgární. Tato slova jsou pro posluchače něco nového, oživujícího, a pokud řečník umí správně tento výraz zařadit do své řeči, mívá projev s tímto druhem jazyka velký ohlas. Ve zpravodajství je povinností požívat pouze jazyk spisovný.

³⁸MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

³⁹ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 92. ISBN 978-80-86723-57-0.

⁴⁰MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

V publicistice tomu tak není a stále populárnější se stává vyjádření svého názoru bez ostychu, a jak to právě cítíme.

Jazyk, ať už jakýkoliv, je velice bohatý na slova a synonyma či homonyma s nimi spojená. Od toho se odráží celé věty, které si mnohdy může publikum vysvětlit dvěma různými způsoby. Na tomto principu fungují vtipy a mimo jiné dvojsmyslné výrazy mohou mít i manipulativní podtext.⁴¹

⁴¹MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

5 NEVERBÁLNÍ STRÁNKA ŘEČNÍKA

Jak bylo zmíněno, verbum je z latinského překladu slovo. Ovšem u neverbální komunikace jde o oblast beze slov. Soustředí se na řeč těla (mimika, haptika, gestika, proximika, kinezika, posturika, oční kontakt atd.). U této komunikace hrají podstatnou roli emoce, také je lépe zapamatovatelná a pro jiné národy srozumitelnější. Na rozdíl od verbální komunikace není tak přesná. Velice důležitá je u masového média, jako je televize.⁴²

„Taková řeč, řeč těla, je daleko upřímnější než slova. Je to skutečně tak. To nejdůležitější „slyšíme“ očima. Jen sedm procent informací, které získáváme z rozhovoru, nám poskytují slova. Odhalil to antropolog Albert Mehrabian. 38 procent získáváme z tónu a barvy hlasu a 55 procent z řeči lidského těla. Nesmíme však zapomenout, že se na tomto procesu podílejí i jiné smyslové orgány. Například nos hledá pravdu velmi intenzivně, ale pozadu za ním nezůstává ani hmat.“⁴³

Proxemika

Nauka zabývající se prostorem se nazývá proxemika. Řečníci se s ní mohou setkat při moderování určitých akcí. Hosté, nebo v daném pořadu soutěžící, mohou stát, pokud se jedná o chvilkový rozhovor. Tady však moderátor musí myslet na vzdálenost postavení se k návštěvníkovi. Tato blízkost nebo vzdálenost se dělí na několik zón – intimní, osobní, společenská, veřejná. Intimní zóna patří rodinným příslušníkům. Osobní vzdálenost je pro příbuzné a přátele. Pro účely moderátora na pódiu s hostem je nejpříjemnější zóna společenská neboli formální. Veřejné vzdálenosti by se měli držet řečníci při svých projevech k publiku.

Samozřejmě se prostorové chování může v průběhu konverzace měnit. Řečník empaticky vnímá signály druhého a přizpůsobuje se jim.⁴⁴

⁴²KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

⁴³THIEL, E. *Řeč lidského těla prozradí víc než tisíc slov*. 1. vyd. Bratislava: Plasma Service, 1993. s. 8. ISBN 80-901-4121-8.

⁴⁴ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

Haptika

Tato forma neverbálního projevu se zabývá dotykovou komunikací. Moderátoři jsou obvykle s nastupujícími hosty již seznámeni, přesto občas vypadá, pro zanechání dobrého dojmu obecenstvu, lépe, když se přichozí znovu představí a moderátor ho přivítá podáním ruky. U tohoto druhu kontaktu však druhý člověk chtěně či nechtěně sleduje, jak podání ruky proběhlo například její teplotu, vlhkost a také stisk a jeho délku a sílu.⁴⁵ „*Obecně platí, že při sympatickém stisku ruky používáme otevřenou, suchou dlaň v kolmé poloze, s přiměřeným středně silným stiskem po dobu cca 4 – 6 sekund.*“⁴⁶

Posturika

Posturika zkoumá postoj a držení těla. Polohou těla člověk vyjadřuje, zda souhlasí nebo nesouhlasí s dotyčnou osobou. Řečník na sebe takto může prozradit, že je unavený a jak vysoké má sebevědomí. To souvisí i s moderováním například politických diskusí, kde hraje významnou roli posturika. Nerovnost komunikujících může být totiž vyjádřena sedícími a stojícími osobami. Neodbytnost a apelování na druhé by měl řečník přenést do držení celého těla. Vypadá to pro obecenstvo daleko věrohodněji.⁴⁷

Kinezika

Pohyby určitých částí těla studuje kinezika. Do této nonverbální komunikace se zahrnuje gestika především rukou, nohou a hlavou. Některá slova gesta dokážou úplně nahradit, jiná je jen doplňují, ale i to je důležité. Řečník by měl vnímat množství gest, nepřehánět ale snažit se optimálně dodat svému projevu pomocí gest hbitost a jasnost. Při napodobení gest druhému dáváme najevo naší podporu.

Gestikulace rukama bývá pro některé moderátory obtížná. Někteří ruce vůbec nepoužijí a někteří nevědí co s nimi. Doporučuje se použít k uklidnění rukou podklady pro obsah řeči či tužku.

⁴⁵ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

⁴⁶ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 75. ISBN 978-80-86723-57-0.

⁴⁷MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

Gesta vytvářená nohama jsou typická spíše pro moderování diskuzí, kde se snadno vyzporuje podle polohy nohou, kdo je dominantní, kdo se nebude k tématu nějak aktivně vyjadřovat nebo kdo je například pozitivně naladěný. Kývání hlavou si člověk vyloží jako souhlasné či nesouhlasné gesto. Ovšem hlava se především u zprávařů používá velmi často ke zdůraznění řečeného.⁴⁸

Mimika

Velmi důležitým sdělovacím prostředkem je výraz obličeje, oční kontakt a pohledy. Moderátor či zprávař tím vyjadřuje emoce (štěstí, smutek, překvapení, strach, hněv, zájem, znechucení), které pak přenáší divákovi. Tito řečníci musí umět používat v pravou chvíli smích či smutek a dokonale ovládat mimické signály.⁴⁹ „Živá řeč předpokládá i živý obličej: řečník přimhuřuje oči, sevře více či méně rty, živý je i pohyb obočí, tvář je laděna do úsměvu nebo naopak rozhořčeně sevřená apod. Mimika je přirozená, posluchač ji předpokládá – jde ovšem o její míru. Je dána především obsahem řeči – při smutečném projevu bude jiná než před přípitkem na svatbě. Dále musí být v souladu s temperamentem řečníka.“⁵⁰

Oči mívají u řečníků funkci zpětné vazby. Měly by směřovat přímo k publiku, kontrolovat jejich počínání a podle toho se zachovat. Oči mnohé prozradí a tak by neměly hledět na podlahu, do podkladů či na strop, ale navázat a udržet kontakt.

Vnější vzhled

První dojem, který udělá řečník na diváky po příchodu na podium, bude náležet převážně jeho vnějšímu vzhledu. Každý člověk je svým způsobem povrchní. Než druhý stačí promluvit, udělá si na něj svůj vlastní názor, i když ho třeba v další nadcházející vteřině, kdy se druhý usměje, podá ruku či promluví, změní. Nejsou přesně stanovené parametry, jak by se měl moderátor obléknout na tuto či onu akci. Oděv by měl pečlivě

⁴⁸MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

⁴⁹MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

⁵⁰KOHOÚT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. s. 57 ISBN 80-726-1002-3.

zvážít a adekvátně se k dané příležitosti obléci, pokud to za něj neudělají stylisti. Velmi důležitý fakt je, aby se řečník v šatech cítil dobře.

Vnější vzhled však není jen o oblečení řečníka, ale také o upravenosti vlasů, obličejě (vousy, make up), čistoty oděvu nebo bot a celkové hygieny. Podceňovat by se neměly ani různé pachy a vůně nejen celého těla, ale i dechu.

Dnešní veřejnoprávní a hlavně komerční televizní stanice dokonce sází více na vzhled moderátorů a zprávařů, než na jejich vystupování a řeči samotné. Šarm a charisma řečníka výborně působí na diváka, který informaci daleko lépe převezme od dobře vypadajícího moderátora.⁵¹

„Na eleganci, dokonalý vzhled a sladěnost moderátorských dvojic si potrpí veřejnoprávní, ale i komerční televize ve světě i v Česku. Má se za to, že módní výstřelky se na obrazovku v době vysílání zpráv nehodí. Individualita je přípustná, nikoli však extravagance. Šaty totiž nesmí rušit vnímání obsahu zpravodajství.“⁵²

Hlas

V řečnickém projevu rétor nedbá jen na správný, jednoznačný a srozumitelný obsah, ale i na to, jak text podat po stránce hlasové. Hlasem člověk snadno vyjádří své emoce a činí tak svou řeč zajímavější. Monotónnost rozhodně není na místě. Technika řeči se musí nejenom pečlivě připravit, ale i ji pravidelně nacvičovat. Výška hlasu je u ženy a muže odlišná. Ženy mají zpravidla vyšší hlas. Existují určité zákonitosti, které by si řečník měl uvědomovat a řídit se jimi, aby zaujal své publikum. Šepot například vzbuzuje pozornost, hlubší hlas uklidňuje a vysoké tóny bývají důvodem velké nervozity. Méně se věří člověku, který křičí. Dnes již rétor nemusí překřikovat celou aulu lidí. Technika pokročila, používá se mikrofon a hlas se nemusí nikterak zvyšovat. Nejde – li ovšem o zvyšování síly hlasu ve smyslu zdůraznění určitých slov. Například není od věci hlasově podtrhnout nové a neznámé pojmy v obsahu řeči, cizí slova, jména, čísla a třeba i statistiky nebo technické údaje. Barvu hlasu též určuje pohlaví, avšak je dokázané, že hlubší hlas je obecnostvu příjemnější než barva hlasu vyšší až pisklavá.

⁵¹MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

⁵²ČTK, *U moderátorů se nosí elegance a dokonalý vzhled*. [online]. © 2013 [cit. 2013–02–28]. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-22138390>

Mezi modulátory zvuku patří i rychlost hlasu. Projev je lépe uchopitelný, je-li plynulý, řeč je fázována a vyskytují se v ní pauzy, které musí být správně vloženy do textu. Pomalu mluvící řečníci nezní tolik přesvědčivě jako ti s rychlejším a živějším tempem. Rychlost však nesmí přesáhnout určitou míru, aby posluchači stihli vše registrovat. Pravidlem zůstává, že důležité věty by se měly sdělovat pomaleji.⁵³ Zajímavý a dobře vnímaný proslov také vychází z artikulace. Pod tímto pojmem si lze představit „*přesnou a pečlivou výslovnost, tedy přesné tvoření hlásek námi užívaného jazyka, které je základní podmínkou srozumitelnosti mluveného projevu*“.⁵⁴ Hlas je zvláště pro moderátory a zprávaře jejich pracovní nástroj, bez kterého by tuto činnost dělat nemohli. V televizi mezi významné instrumenty patří ještě mnoho dalších věcí, ale pro moderátora v rozhlase není nic podstatnějšího. Proto se o takové zlato v hrdle musí pečovat, nesmí se přemáhat a neustále ho trénovat. A cvičit se musí i správné dýchání.

⁵³KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

⁵⁴ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 64. ISBN 978-80-86723-57-0.

6 MEDIÁLNÍ PROFESE – MODERÁTOR, ZPRÁVAŘ

Moderátoři a zprávaři jsou hlavní součástí masových médií jako je televize a rozhlas. Jak praví autor Tomáš Trampota ve své knize *Zpravodajství: „Součástí sebezprezentace média je způsob, jak jsou moderátoři oblečeni, způsob vyjadřování se spisovnou češtinou. Tyto znaky nejsou bezpříznakové a můžeme je považovat za atributy serióznosti a důvěryhodnosti (styl oblečení moderátorů tak může u publika vyvolávat konotace důležité události stejně jak důležitosti zdroje informací).“*⁵⁵

6.1 Osobnost řečníka

Publikum už po příchodu řečníka na pódium zanalyzuje, jakým člověkem je, jak po verbální tak hlavně neverbální stránce. Na první dojem, tak zvaný halo-efekt, obecenstvo určí druh temperamentu rétora, proto je dobré se svou mimiku, gestikulaci a jinou komunikaci, naučit ovládat.⁵⁶

Marshall McLuhan si klade otázku, na kterou hned odpovídá: *„Jak poznáme osobnost, která je pro televizi přijatelná? Pro televizi se nehodí člověk, jehož zjev výrazně ukazuje jeho roli a společenské postavení. Kdo působí tak jako by mohl být zároveň učitelem, lékařem, obchodníkem anebo měl tucet jiných povolání, ten se pro televizi hodí. Když však prezentovaná osoba vypadá zařaditelně, nemá televizní divák, co doplnit. Není mu s televizním obrazem dobře.“*⁵⁷ V rozhlasu, tam samozřejmě není poznat vzhled řečníka, ovšem již podle hlasu a způsobu vyjadřování se dá lecco odvodit.

Podle známého řeckého lékaře Hippokrata se temperament rozděluje na čtyři typy - melancholika, flegmatika, cholera a sangvinika. Z rétorického hlediska se melancholik pozná podle toho, že se neumí postavit za své názory. Flegmatik je člověk pomalý a lhostejný. Rétor cholera se nejčastěji připodobňuje k osobě Adolfa Hitlera - velice dravý a dokáže na svou stranu získat masy. Nejlepším typem osobnosti

⁵⁵TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. s. 99. ISBN 80-736-7096-8.

⁵⁶ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

⁵⁷MCLUHAN, M. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. s. 305 ISBN 978-80-204-2409-9.

pro moderování je sangvinik. Velice živý řečník však může narazit, protože s jeho povahou nedokáže dostatečně porozumět cizím problémům.

Pro rétora je též důležité si vytvořit dobrou pověst a image, která se nakonec může stát předlohou pro jiné. Jeho základní vlastností by měla být zdravá ctižádostivost. Dále musí působit důvěryhodně, mít charisma a rétorické dovednosti, být vždy připravený, sečtělý, přizpůsobivý, společenský a také být schopen sebeovládání a improvizace. Umět si zjednat pořádek a být dobrým psychologem a diplomatem je také velké plus pro toto povolání. Moderní rétorika se především v mediální branži hodně zaměřuje na určitou formu sugescie. Tu by měl dnešní moderátor i zprávař také ovládat, byť by ji neměl zneužívat. Občas totiž hraničí s manipulací a té by se měl vyvarovat.⁵⁸

6.2 Tréma a stres

Organismus každého člověka se před důležitým rozhodnutím, vystoupením před lidmi nebo třeba před organizováním velké akce, patřičně připravuje. Tato příprava spočívá v nepříjemných stavech, jako je bolení břicha, bušení srdce, zvracení, zrychlený tep, přeřikávání při řečnickém projevu, tak zvané okno či stažení hrdla. Tréma se vyskytuje vždy a ani zkušený řečník se jí zcela nezbaví. Bojovat s ní nemá smysl, stačí ji přijmout a naučit se s ní pracovat. Čím více stresových situací rétor absolvuje, tím lépe a rychleji začne trému zvládat.

Základem je výborná příprava. Začátek si dobře promyslet a minimálně první tři věty se naučit nazpaměť. Doporučuje se také odvést od sebe pozornost způsobem, oslovit jiného člověka v obecnstvu. Hovořit pomalu, jednoduše a konkrétně. Také je důležité správné a pohodlné oblečení, aby se řečník uvolnil, koncentroval a cítil se dobře. Manipulace s předměty bývá též uklidňujícím prostředkem a velice prospěšné je uvědomění si, že v publiku jsou jen a pouze stejní lidé jako je řečník sám. Stres se minimalizuje větším a zdravým sebevědomím, které spočívá v pozitivním myšlení – vše zvládnou a budu dobrý. Fyzická napjatost se odbourá relaxačním cvičením. Většina

⁵⁸KOHOÚT, J. Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

odborníků doporučuje „nádech a výdech“. Heslo každého moderátora či zprávaře zní: „Hlavně nemlčet.“⁵⁹

Zlozvyky a chyby

V každém případě by řečník měl dbát na včasný příchod, ať už je hlavní tváří večera nebo jen doprovodnou figurkou. Pokud tak neučiní, musí počítat s tím, že publikum na pozdní příchod zareaguje hned na samém začátku negativně. Sami posluchači jsou neradi poučováni a okřikováni. Rozhlasoví a televizní moderátoři a zprávaři občas trpí přílišnou mnohomluvností a mají tendence se v tématu nevědomě ztrácet. Do komerčních stanic je to někdy vkládáno úmyslně a nijak to nekazí celkový dojem. Plní tak zábavný účel. Na některých řečnících se dá pozorovat monotónnost, kterou se snaží odstranit, ale místo kladného účinku vzniká takzvaná zpěvnost. S neverbální stránkou by se to také nemělo přehánět. Přílišná gestikulace, jako je mávání rukou nebo pobíhání po pódiu, nebudí dobrý dojem. Sliby rétora se mají plnit, a proto když se zmíní o vysvětlení určitého faktu později, má tak učinit a nezapomenout na to.⁶⁰

Velmi často se objevují chyby v řeči samotné. V médiích jako je televize a rozhlas je velkou chybou vyplňování mluvy určitými parazitujícími slovy nebo protahování koncovek. V rychlé a hbité řeči se také dá registrovat zkracování dlouhých samohlásek (tvůj, vím) nebo úplné vynechání písmene, které může změnit smysl celé věty (poddaný – podaný, jméno – méno, půjdu – puđu). Také můžeme od moderátorů slyšet šumlování, což podle autora publikace *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat* znamená: „*Nedbalá výslovnost souhlásek a vytváření přílišných šumů.*“⁶¹ Poslední dobou se média stále více dopouští chybné výslovnosti cizích slov a jmen. Originalita se v dnešním moderním světě, kde se každý chce prosadit, cení. Mít ikonu není nic špatného, jde-li například o úmysl vyvolat určitou motivaci. Aby se moderátor prosadil, musí myslet hlavně na vlastní kreativní cestu – nekopírovat.

⁵⁹MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

⁶⁰ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

⁶¹MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. s. 21. ISBN 978-80-86723-32-7.

6.3 Ženy versus muži

Na začátku druhé světové války v rozhlase proběhla velká zaměstnanecká obměna. Vdané ženy musely opustit svá pracovní místa. Důvodem bylo vládní nařízení. Částečná diskriminace žen v masových médiích se táhla až do doby nástupu demokracie. Ve zpravodajské sféře se také velmi těžko hledala žena.⁶² „*Výzkum holandského televizního zpravodajství z konce osmdesátých let 20. století například odhalil, že z každé stovky lidí ve zprávách zmíněných, citovaných nebo zpovídáných bylo 87 mužů. Ženy promlouvaly průměrně půl minuty, zatímco muži téměř o minutu déle.*“⁶³ Muži reprezentovali témata jako je například politika, ekonomie nebo zahraničí a ženám se přiřazovala lehčí témata jako třeba umění, vzdělání a hluboké lidské příběhy.

Mezi první ženy televizního vysílání se řadí dětmi velmi oblíbená **Štěpánka Haničincová**. V 80. letech však měla kvůli komunistickému režimu ztížené vystupování na televizní obrazovce. Postupem času se však konkrétně televizní zpravodajství začalo více zabývat zábavnými tématy a typem informací, které by se měly řadit spíše do publicistického stylu, a tato skutečnost byla jednou z příčin, proč se v mediální oblasti zvedl počet žen.

Dnes se snaží každá redakce a každé zpravodajství o vyváženost. Jak v rozhlasovém tak v televizním zpravodajství se vytvářejí dvojice zprávařů a moderátorské pozice již také nezaplňují jen muži. Je tím obsazena určitá citlivost, něžnost a půvab ženy a zároveň síla, důvtip a suverénnost muže. Oba zastupují své pohlaví, doplňují se a navzájem podporují.⁶⁴

6.4 Média a bulvár

Médium z latinského překladu znamená prostředek nebo zprostředkovatel. V masové komunikaci média zprostředkovávají přenos informací mezi komunikátorem

⁶²KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

⁶³TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. s. 96. ISBN 80-736-7096-8.

⁶⁴TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-736-7096-8.

a adresátem a mají formu mediálních organizací. Dále se o nich mluví jako o hlídacích psech demokracie.

Rozlišují se tři základní funkce médií. Informační, kam patří zprávy, reportáže, komentáře, aktuality. Zábavnou, zahrnující humor, hudbu, sport, literární a umělecké formy a ostatní. Komerční funkce, kam se řadí reklama a jiné komerční vysílání, které má za cíl dosáhnout zisku.⁶⁵

Zajímavé je dělení médií na horká a chladná. Tak média rozdělil Marshall McLuhan. Chladná média člověku poskytnou více informací k osobnímu zpracování jako například noviny, billboardy, propagační předměty, ale i třeba dopravní značky. Horká média mají vliv na emoce člověka a jeho vnímání pomocí zapojování co nejvíce smyslů – televize a rozhlas. Působí zde především zvuk, hudba a obraz. Daleko snadněji je člověk u tohoto druhu médií zmanipulovatelný.⁶⁶

S manipulací a mimo jiné i s cílem dosáhnout zisku je úzce spjata i jiná oblast médií a to bulvární. Slovo bulvár je převzaté z francouzského výrazu boulevard a označuje širokou ulici nebo promenádu. V těchto ulicích stáli prodavači novin a nabízeli je kolemjdoucím. Jejich nabídka však spočívala ve vyvolávání senzačních titulků. Tento tisk byl levný, nenáročný a dostupný, proto dokázal strhnout masy lidí k jeho přečtení.

„Orientace na zisk jako hlavní smysl existence médií – což je významný rys rozvoje bulvárních médií – začala postupně působit na mediální produkci jako celek. „Tržní mentalita“ vedla k tomu, že i ostatní listy si začaly vyhledávat populárnější témata a skandalizovat veřejný prostor, informují o soukromém životě celebrit, řeší závažná témata například hospodářské kriminality formou velmi blízkou bulvárním listům, personalizují politiku zájmem o intimní detaily života politiků, pracují s velkými fotografiemi, barvou apod.“⁶⁷ Televize a rozhlas se chová velice podobně – použití ohromujících slov, velký důraz na emoce, podkreslující hudba, bulvární reportáže, a další. Moderátoři a zprávaři mají za úkol zaujmout až zbulvarizovat připravený obsah textu. Občas však oni sami plní hlavní strany novin či jim patří celá reportáž v daném pořadu. Tady plní úkol paparazzi – bulvární fotograf.

⁶⁵MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-807-4520-020.

⁶⁶REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 132. ISBN 80-717-8926-7.

⁶⁷BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. s. 379. ISBN 978-802-4730-288.

Praktická část

7 CÍL PRŮZKUMU VYBRANÝCH MODERÁTORŮ A ZPRÁVAŘŮ

Cílem tohoto průzkumu je získat co nejobjektivnější informace o práci moderátorů a zprávařů. Zkoumání je zaměřeno na analýzu, srovnání a hodnocení vybraných osobností – jejich projev, růst, stopy mediální působnosti a mediální hodnota. Ve výsledku bychom se měli dozvědět například jak začít, chceme-li se touto profesí zabývat, jaká je náročnost této práce nebo jak jsou osobnosti s touto profesí mediálně vnímány.

7.1 Použitá metoda průzkumu - rozhovory

K průzkumu byla použita metoda individuálních hloubkových rozhovorů. Tato metoda patří do kvalitativního výzkumu mezi nestandardizované rozhovory. Cílem těchto rozhovorů je zjistit určité postoje, profesní názory a zkušenosti dotazovaných. Tento typ šetření se zabývá především detaily. Autor knihy *Mediální publikum a výzkum veřejného mínění* **Jaroslav Huk** o kvalitativních průzkumech říká: „*Kvalitativní průzkumy jsou výhodné tím, že nedochází k redukci informace (respondent vypovídá volně, průzkum má tudíž vysokou validitu), respondentů však zvládneme pozorovat pouze omezený počet a spolehlivost opakování (reliabilita) je u kvalitativních průzkumů nízká. Každé terénní šetření je neopakovatelným experimentem, pozorování nelze opakovat.*“⁶⁸ Validitou se rozumí, jak dalece jsou získané výsledky platné, spolehlivé a srovnatelné s realitou.

Rozhovory trvaly přibližně 1 hodinu a bylo položeno okolo 20 otázek, které byly kladeny ve volném průběhu celého dialogu. Respondenti byli zvoleni jak z oblasti moderátorské profese, tak z odvětví mediálního odbornictví.

⁶⁸HUK, J. *Mediální publikum a výzkum veřejného mínění*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského, 2007. s. 11. ISBN 978-80-86723-24-2.

Analýza moderátorů a zprávařů v České televizi byla prováděna formou sběru informací po dobu 14 dnů, kdy na zhruba 15 otázek odpovídalo kolem 6 dotazovaných z tohoto oboru. „Analýza dokumentů může vést k objevení nových poznatků právě tak jako otevřený rozhovor anebo pátrání ve vlastních záznamech z pozorování sledované skupiny.“⁶⁹

Zdůvodnění

Kvalitativní výzkum byl použit kvůli skupině dotazovaných, u kterých by se velice těžko dělalo dotazníkové šetření nebo jiný kvantitativní výzkum. Především z časových důvodů každého potencionálního respondenta je tento typ výzkumu nereálný a detailní výčet zkušeností od kvantitativního výzkumu také nemůžeme čekat. Individuální hloubkový rozhovor proběhl se zprávařkou Lucií Borhyovou a rozhlasovým i televizním moderátorem Leošem Marešem. Jako mediální odborníci odpovídali na otázky a zanalyzovali působnost těchto osobností Eva Jurinová a Tomáš Zdechovský.

⁶⁹HUK, J. *Mediální publikum a výzkum veřejného mínění*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského, 2007. s. 11. ISBN 978-80-86723-24-2.

8 DOKUMENTACE A CHARAKTERISTIKA PROFILŮ OSOBNOSTÍ

Dané osobnosti byly vybrány z důvodu jejich rozmanitosti. Každý se zabývá trochu jinou oblastí profese řečníka. Dále je většina těchto jedinců brána jako „špička“ ve svém oboru. Ve výběru je dbáno také na to, aby rétor byl z jiné televizní nebo rozhlasové společnosti:

Leoš Mareš

– nejvíce spojován s TV Nova, televizní moderátor převážně zábavných pořadů, rozhlasový moderátor na rádiu Evropa 2

Lucie Borhyová

– zprávařka Televizních novin na TV Nova

Sandra Parmová

– nyní zprávařka v televizní relaci Zpráv FTV Prima

Jolana Voldánová

– vázána na Českou televizi, zprávařka Událostí a moderátorka dalších pořadů

Václav Moravec

– nyní moderátor politických diskusních pořadů

Marek Eben

– moderátor televizních pořadů, spojován s Českou televizí

Lucie Výborná

– nyní rozhlasová moderátorka ČRo Radiožurnálu

Eva Jurinová

– mediální odborník

Tomáš Zdechovský

– mediální analytik a poradce

Leoš Mareš

(*1976)

Leoš Mareš je jeden z nejlepších a také nejlépe placených českých moderátorů. Moderuje svou ranní show na rádiu Evropa 2 a může se pyšnit uváděním zábavných show jako je Talentmania, Big Brother, X Factor nebo pěvecká soutěž Česko Slovenská SuperStar, Český slavík či hudební hitparáda Eso.

Leoš Mareš však není znám jen jako moderátor, ale i jako zpěvák. Sám však tvrdí, že zpívat neumí a i když pro mnoho lidí byl nejdříve zpěvákem a až potom moderátorem, je to naopak. Zpěv byla jen taková odbočka.

O jeho působnosti v showbyznysu byla napsána i kniha s názvem Milionář, s. r. o., jejímž autorem je James Kent. Leoš se k tomuto výtisku nehlásí a říká: „*Nějaký člověk se rozhodl, že napíše knížku, tak si stáhnul nějaké články a rozhovory o mně a z toho splácal knihu.*“⁷⁰

Jako moderátor je velice všestranný, vtipný, působí uvolněně ale i arogantně, rád provokuje a říká se o něm, že je to neřízená střela. On s tímto výrokem však nesouhlasí a oponuje: „*Dám příklad: „Hele on řekl, našemu generálnímu řediteli čau kocoure!“ A oni když plánují potom ty akce, tak si řeknou, že mě nemůžou vzít, protože co kdyby mě něco takového napadlo na jejich akci. Na základě toho, já někdy nedostanu práci. A je to nefér. Protože to není o tom, že bych řekl, jako ta neřízená střela „Čau kocoure“. V té atmosféře, která tam byla, jsem cítil, že to tam patří. Ten ředitel to vezme, já to musím poznat a říci to jen v případě, že vím, že to vezme. Já to nemůžu risknout – to by potom byla ta neřízená střela. A to tak není. Musíte si zjistit, jakou máte pozici na té akci. Jestli vás berou, jestli vás mají rádi, jestli jste tam důležitá součást nebo jen perlička a lidi se budou těšit na něco jiného, jaký je čas, jestli už jedli. A tyto věci, které vám říkám, nad nimi nemusíte přemýšlet. Ty jdou samy, jako když řídíte auto. Takže ta věc, že jsem neřízená střela, je vůči mně nespravedlivá. Já třeba uteču z podia a jdu mezi lidi, ale jen v případě, když vím, že mě kameraman stihne zabrat nebo osvětlovač. Takže přemýšlet o té improvizaci...“⁷¹ Velkým snem a cílem Leoše Mareše je mít vlastní talkshow a až do smrti ji dělat.*

⁷⁰Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

⁷¹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

Lucie Borhyová

(*1978)

Lucie Borhyová je úspěšnou zprávařkou Televizních novin na kanále TV Nova. Již 14 let zde působí a od samého začátku tvoří moderátorskou dvojici s Reynoldsem Konrantengem. Od roku 2005 moderuje pořad Víkend. Hned po vstupu na televizní obrazovky si získala diváckou přízeň. Vyhrála mnoho cen – držitelka ceny TýTý jako osobnost televizního zpravodajství a zvítězila i v divácké anketě ANNO.

Na otázku, jestli vždycky toužila být moderátorkou, odpověděla: „*Nikdy mě to ani nenapadlo. Když jsem bývala malá holčička, měla jsem takové ty holčičí sny, co bych mohla dělat. Ani tak jsem nechtěla být princeznou, jako spíš tanečnicí. Když jsem se rozhodovala, jakým směrem se vydám, tak mě lákala práce, která není stereotypní, kde člověk není od rána do večera, ale někdy i je. Nechtěla jsem sedět v kanceláři, chtěla jsem práci, ve které se děje pořád něco nového. I když bych nakonec byla v nějakém časopise, tak zase pojedu na rozhovor a pořád se kolem mě bude dít spousta nového. Zpravodajství je úžasné, každý den prožíváte nové věci, pořád se něco děje, a tak dále. Jste v centru dění, jste první u informací, a pak je sdělujete dále. Je to úplně fantastická práce.*“⁷²

Pro svůj velice sympatický vzhled i vystupování si k sobě připoutala publikum širokého rozsahu. Lucie Borhyová je velice empatickou, uvolněnou a milou moderátorkou. O svém soukromí mluví velmi málo a chrání si ho. Proto nikdy nebyla nějak značně bulvárem pošpiněna. I když ji ze začátku byly vytýkány vady řeči, zapracovala na jejich odstranění a nyní patří mezi moderátorskou elitu. O svém cíli, kterého by ještě chtěla dosáhnout, mluví takto: „*Jsou soukromé cíle a o těch nikdy nemluví, stejně jako o cílech pracovních. Nechci nic zakřiknout. Cíle být musí. Když máte cíl, tak vás žene dopředu, máte motivaci a ta je vždy strašně důležitá.*“⁷³

⁷²Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

⁷³Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

Sandra Parmová

(*1987)

Sandra Parmová je nyní zprávačkou a hlavní tváří televizních novin na TV Prima. Začínala v České televizi ve Studiu Burza. *„Mé první vysílání v pozici moderátora Studia Burza proběhlo někdy na konci ledna 2010. Už od začátku roku jsem ale chodila do studia, sledovala kolegy při práci, snažila se naučit, co se dalo, a taky se připravit na nejrůznější situace, které mohou během živého vysílání nastat. U prvního vstupu jsem pak samozřejmě byla nervózní, naštěstí jsem však nemluvila o ničem, co by mi bylo cizí. Z bývalé práce jsem totiž uměla hovořit s lidmi o akciích nebo přednášet na seminářích. Až časem se mi snad povedlo dostat do vysílání více pohody a úsměvu.“*⁷⁴

Dokončuje Vysokou školu ekonomickou a vždy ji fascinovaly cenné papíry a burzovní systém. Se zprávačem Romanem Fojtjou tvoří moderátorskou dvojici v televizních zprávách a říká o něm: *„Roman dělá tuhle práci už dlouho, takže jsem samozřejmě ráda, že mám vedle sebe profíka. Nejvíce mi poradil asi v tom, jak si upravit text reportáže, aby se mi dobře říkal a zároveň byl zajímavý i pro diváka.“*⁷⁵

Jako moderátorka působí na diváky Sandra velice zvláště občas až chladně. Někdo v ní vidí velice příjemnou, milou a chytrou ženu, jiní strnulou až arogantní zprávačku. Vystřídala na pozici zprávačky hlavních televizních novin Světlanu Zárubovou, ale ani Sandra zprávy nikterak neoživila.

⁷⁴LANDA, J. *Sandra Parmová: Mám vedle sebe profíka*. [online]. © 2010 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.televize.cz/clanky/sandra-parmova-mam-vedle-sebe-profika-14292>

⁷⁵LANDA, J. *Sandra Parmová: Mám vedle sebe profíka*. [online]. © 2010 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.televize.cz/clanky/sandra-parmova-mam-vedle-sebe-profika-14292>

Jolana Voldánová

(*1969)

Jolana Voldánová je velice populární zprávařkou a moderátorkou působící v České televizi. Chtěla být herečkou, ale nakonec se v roce 1989 dostala do Československého rozhlasu a začala svou kariéru moderátorky. Od roku 1993 pracuje v České televizi. *„Televizní šéfové mi občas vyčítali klučičí účes. Rádi by mě zřejmě viděli usedlejší a serióznější. Ale já jsem v tomhle tvrdohlavá a zkoušela jsem spíš různé odstíny. Nakonec jsem zjistila, že k mým tmavým očím nejvíc sedí tmavá. Co se týče oblečení, přesvědčili mě, že jsme spíš typ dramatický než romantický. Ráda jsem nosila drobné vzorky a proužky, což před kamerou nedělá dobrotu kvůli takzvané interferenci obrazu. Dala jsem si říct i v tom, že mi nesluší květinové vzory...“⁷⁶* Několikrát uspěla v anketě TýTý v kategorii Osobnost televizního zpravodajství. Její první výhru v této anketě kdysi zpochybnil Vladimír Železný, který vítězství Jolany označil za podvod.

Události na České televizi stále mění svou podobu. V roce 1998 hlavní zpravodajství moderovala ve dvojici s Bohumilem Klepetkem: *„V tandemu se zmenšil každodenní stres, což jsem ve své tehdejší situaci docela uvítala. Na druhé straně jsem si uvědomila, že samostatné moderování sice znamená větší tlak i zodpovědnost, ale také možnost dělat tu relaci víc po svém. Hodnocení nové formy Událostí bylo různé. Běžní diváci reagovali spíš pozitivně: se dvěma moderátory jim zprávy připadaly dynamičtější. Ti náročnější nám občas vyčítali, že jsme se formálně začali až moc podobat Nově. Já si ale myslím, že obsah zpráv České televize je pořád smysluplný a oslovuje lidi, kteří si chtějí vytvářet vlastní názor, a ne pouze konzumovat atrakce.“⁷⁷*

Dnes je však forma Událostí jiná, ale Jolana Voldánová stále zůstává zprávařkou. Na někoho může působit příliš upjatě, ale rozhodně se jeví jako věrohodná a na zprávařku hlavní zpravodajské relace se hodí.

⁷⁶FOLL, J. *Deset tváří*. 1. vyd. Brno: Jota, 1999. s. 51. ISBN 80-721-7086-4.

⁷⁷FOLL, J. *Deset tváří*. 1. vyd. Brno: Jota, 1999. s. 52. ISBN 80-721-7086-4.

Václav Moravec

(*1974)

Václav Moravec je jedním z nejrespektovanějších moderátorů v politické sféře. Má za sebou velké zkušenosti – moderátor na radiu Profil, Český rozhlas, Evropa 2, Frekvence 1 a české sekce rádia BBC. V roce 2004 dostal pořad České televize Otázky Václava Moravce, kde působí jako nekompromisní moderátor. Vlastní diskusní relaci má i na rádiu Impuls. Také je držitelem ceny TýTý za nejoblíbenější osobnost televizní publicistiky a v roce 2003 obdržel Cenu Nadace Českého literárního fondu Novinářská křepelka pro novináře ve věku do 33 let.

Před první přímou volbou prezidenta ČR dostal nelehký úkol a to moderovat prezidentské debaty. Václav Moravec sám na konci řekl, že to byla jeho nejtěžší práce za posledních deset let. Média Václava Moravce jako moderátora v diskusních pořadech s potencionálními prezidenty hodnotila negativně. On svou práci hodnotí takto: *„Hodnotím a dívám se na to tak, že to byl jeden z nejnáročnějších projektů, který jsem kdy dělal. Ted' s odstupem můžu říci: Díkybohu za to, že nevznikla žádná zásadní chyba. Nic, za co bych se styděl. Když někdo píše "Nuda v České televizi", tak to byla nuda, která byla nejsledovanější. To, že tam jsou dílčí chyby a některé části mohly být časově potlačeny, to vidíte po každém vysílání.“*⁷⁸

V politických diskusích je všeobecně znám jeho určitý nadhled. Je perfektně připraven a dokáže vždy s určitou elegancí politikům oponovat. Působí velice seriózně a intelektuálně.

I ve svém volném času se snaží komunikovat s lidmi a zajímat se o jejich zpětnou vazbu k němu. *„Když pak v té televizi nejste, tak zjistíte, že se k vám mnoho lidí chovalo účelově právě proto, že jste v ní byl. A proto se snažím myslet i na věci, na které nemusím mít čas. Držím se svých zásad, které mám, ať v televizi jsem, nebo nejsem. Protože platí to, co se říká: „Dbej na to, jak se chováš k lidem, které potkáváš, když jdeš nahoru, protože ty stejné lidi potkáš, až půjdeš dolů.“*⁷⁹

⁷⁸VÁLKOVÁ, H. *Nejtěžší práce, ale bez velkých chyb, hájí Moravec prezidentské debaty*. [online]. © 1999 – 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-vaclavem-moravcem-odeni-kolem-prezidentskych-voleb-psv-/domaci.aspx?c=A130131_095135_domaci_hv

⁷⁹LEJSKOVÁ, M. PhDr. Václav Moravec – moderátor, redaktor. [online]. © 26. 3. 2011 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.ibestof.cz/media-a-literatura/phdr.-vaclav-moravec---moderator-redaktor.html>

Marek Eben

(*1957)

Marek Eben je jeden z nejuznávanějších moderátorů televizních pořadů. Moderoval Ceny TýTý, vědomostní pořad O poklad Anežky České, taneční zábavný pořad StarDance a známý je i svými debatami s populárními osobnostmi Na plovárně. Několikrát uspěl v anketě TýTý v kategorii moderátor publicistických pořadů nebo osobnost zábavných pořadů. Marek Eben však nevyniká pouze v moderátorské oblasti. Řadí se i mezi herce, zpěváky a hudební skladatele. Populární je svou hudební skupinou Bratři Ebenové, kde vystupuje se svým bratrem Davidem a Kryštofem.

O moderování, konkrétně o moderování ankety TýTý, Marek Eben říká: „*Šanci přinést do toho večera něco nového má především moderátor. Jenže moderátora nic nového nenapadá, moderátor je v depresi jenom z toho, jak o tom mluví. Někdy se podaří něco vymyslet třeba půl roku dopředu, ale málokdy mám to štěstí, že by to šlo snadno. Většinou to musím trpělivě vysedět. Pak to vyzkouším na rodině a docela často se stává, že mně něco připadá naprosto srozumitelné, ale ono se ukáže, že to tak vůbec není. A to je potom nutné předělat. Většinou mám vždycky hrozný vztek, ale předělám to.*“⁸⁰

Jako člověk je považován za velice hodného, empatického a intelektuálně založeného. Jeho řečnická vystoupení jsou považována za jedny z nejlepších. Najdete v nich spoustu lehkých, přesto trefných a inteligentních vtipů. „*Vadí mi říkat tentýž vtip dvakrát na tomtéž místě. Při zkouškách je navíc v sále úplně jiná atmosféra než před plným hledištěm. Každý má plné ruce své práce a většinou se tam stejně nikdy nikdo nesměje, takže člověk se zbytečně deprimuje. Ale já si to zároveň potřebuju aspoň jednou říct na jevišti, protože to je úplně jiný pocit než doma v pokoji. Řeším to tedy tak, že při zkouškách si své texty řeknu potichu pro sebe a na mikrofon řeknu až poslední větu. Teď už jsou na to u mne lidé zvyklí, ale když jsem to udělal poprvé, musel si štáb myslet, že jsem se zbláznil.*“⁸¹

⁸⁰FOLL, J. *Deset tváří*. 1. vyd. Brno: Jota, 1999. s. 31. ISBN 80-721-7086-4.

⁸¹FOLL, J. *Deset tváří*. 1. vyd. Brno: Jota, 1999. s. 31. ISBN 80-721-7086-4.

Lucie Výborná

(*1969)

Lucie Výborná je nynější rozhlasová moderátorka na ČRo Radiožurnál. Zkušenost však má i s moderováním v televizi. Několik let uváděla Snídani s Novou a také působila v České televizi v pořadech. Když se řekne profese, Autoškola národa nebo Český dobrodruh. Na rádiu Frekvence 1 uváděla talkshow jako např. Kočkovaná nebo Osobnosti. V roce 2012 zvítězila v ženské kategorii ankety Moderátor roku.

Na Radiožurnálu vysílá dopoledne od 9 do 12 hodin. V tento čas si do studia zve své hosty, kteří živě odpovídají na její otázky. O živém vysílání moderátorka říká: *„V tříhodinovém bloku, který denně vysílám, mám hodinový rozhovor. To je pro mě jako univerzita – i co se přípravy týče. Neumím si představit, že by ta akce nebyla živá. I televize má momenty, které mohou být živé, ale moderátor třeba řekne, aby něco vystříhli, že tady vypadá špatně nebo položil špatně otázku, a oni to vystříhají a o tu realitu vás připraví. Mě těší pravá realita, ne ta virtuální. Nikdy to pro mě nebyl adrenalin. Ale ani rutina. Nejráději mám ten okamžik teď a tady, protože rozhlas odhalí všechna zákoutí člověka, zvláště tomu, kdo pozorně poslouchá. Rádio mě vycvičilo - když chci třeba zjistit, jestli mi někdo lže, tak neposlouchám vůbec, co ten člověk říká, ale poslouchám, jak to říká.“*⁸²

Jako moderátorka diskuse s hostem je Lucie Výborná profesionálkou. Její rozhovory jsou zajímavé a pro člověka přínosné. Má velice dobré vyjadřování a empatickou vlastnost.

⁸²ORTOVÁ, Z. *Moderátorka Výborná: Občas se zamknu v koupelně a tam si čtu.* [online]. © 1999 – 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/moderatorka-vyborna-obcas-se-zamknu-v-koupelne-a-tam-si-ctu-pa9-/spolecnost.aspx?c=A080924_160718_ona_ony_jup

Eva Jurinová

(*1953)

Eva Jurinová je uznávanou mediální odbornicí s velkými zkušenostmi. Stále však působí i jako moderátorka v televizi Metropol. „*V televizi Metropol moderuji pořad pro ženy i muže napříč profesemi, kterým už bylo padesát... Vysílá se denně živě a trvá dvě hodiny. Přípravuji rozhovory s cca pěti hosty denně a spolu s dramaturgyní vybíráme témata pro naši cílovou skupinu diváků i ty, kteří k nim mají co říci,*“⁸³ říká Eva Jurinové o pořadu, který moderuje.

Její velice bohatou praxi v médiích popisuje takto: „*Ráda vzpomínám na své začátky v podnikových novinách VOKD, kde jsem se naučila „dělat“ noviny, včetně grafiky a vůně tiskárny, posléze jsem se úspěšně zúčastnila konkurzu na pozici redaktorky Československé televize pro oblast zdravotnictví, kultury, sociální politiky a po revoluci v roce 1989 jsem začala moderovat hlavní večerní zpravodajskou relaci. Současně jsem moderovala v Českém rozhlasu pořad Radioforum a měla své pořady a rubriky v rádiu Alfa a Kobra, přispívala do nejrůznějších časopisů a novin, psala sloupky, názory, komentáře. V deníku „Noviny“ jsem byla vedoucí domácího zpravodajství a zástupkyně šéfredaktora, pak šéfová televizní sekce v Orbisu a 5 let jako moderátorka Televizních novin v televizi Nova. V TOP TV jsem moderovala a natáčela příspěvky do pořadu se zdravotní tematikou. Deset let jsem byla mluvčí Fakultní nemocnice v Motole, na pozici komunikace a mediální strategie. Několik let se věnuji mediálním tréninkům manažerů i politiků, včetně přípravy rozhlasových i televizních moderátorů, přednáším na manažerských institutech MBA, vyšších odborných i na vysokých školách komunikační dovednosti a rétoriku.*“⁸⁴

Je to rázná a přesto milá paní, ve svém oboru mediální odbornice patří mezi ty nejlepší.

Angažuje se i do profesí jako je koučování, pedagogická práce a komunikační dovednosti. S úsměvem na rtech dodává, že její hlas jezdí na trase B pražského metra.

⁸³Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

⁸⁴Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

Tomáš Zdechovský
(*1979)

Tomáš Zdechovský je český mediální analytik a poradce. Má za sebou 7 let praxe jako novinář a již 15 let je odborníkem přes média. Prací se zabývá 10 hodin denně a často pracuje i o víkendu. Mluví třemi jazyky, dále se zabývá krizovou komunikací a managementem a jeho cílem je dělat poradce americkému prezidentovi. Na otázku „Jak velkou si myslíte, že máte mediální hodnotu?“, odpověděl: „*Já myslím, že jsou hodně cenné ty zkušenosti, které mám. Ty se v oblasti médií velmi cení.*“⁸⁵

⁸⁵Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

9 ANALÝZA DAT A ROZHOVORŮ

Autorka práce se bude zabývat celkovou analýzou rozhovorů a dalších dat. Analýzou se rozumí srovnání a hodnocení různých názorů, postojů a komentářů.

9.1 Analýza mediální působnosti a růstu vybraných moderátorů a zprávařů

Moderátorství a zpravodajství obecně jsou velice rozmanité profesní oblasti. Někteří se ke své práci dostali zcela náhodou, někteří museli projít několika zkouškami, absolvovat bohatou praxi a stále se zdokonalovat v nejrůznějších kurzech. Konkrétně u osobností jako je Leoš Mareš a Lucie Borhyová se jejich cesty k moderátorské profesi příkladně liší. Leoš Mareš se k moderování dostal takto: *„Musím říci, že jsem se k tomu dostal tak nějak přirozeně, že to ani nešlo jinak. Já jsem vždycky toužil někomu něco říkat, uvádět, říkat lidem informace, které jsem získal a snažit se je pobavit. Takže vlastně jde o to, že když byl někde mikrofon, toužil jsem do něj mluvit. Moje cesta nasměrovaná k moderátorovi byla úplně automatická.“*⁸⁶ Zde můžeme vidět příklad člověka, který byl takřka předurčen tomu, aby se stal moderátorem.

Mít talent ale nestačí. Člověk musí chtít a být cílevědomí. Leoš Mareš ale očividně právě takový člověk byl a je. *„Úplně na začátku, jsem byl na zájezdu a tam jsem objevil turistický mikrofon. Celý zájezd jsem do něj mluvil a to mě strašně bavilo. Potom třeba na táborové diskotéce byl mikrofon, tak jsem se ho hned chopil. Pak už jsem začal dělat další a další akce. Kolem roku 1994 jsem šel kolem jedné diskotéky, hrála tam hudba, ale bez dj's. Hned jsem se zmocnil mikrofonu a nakonec mi nabídli, jestli tam nechci chodit pouštět muziku. Pak jsem začal dělat další diskotéky. Na vysoké škole jsem začal chodit do rádia. K tomu jsem se dostal tím způsobem, že jsem přišel, oni mi řekli, ať jim přečtu text z novin a potom mi*

⁸⁶Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

oznámili, že budu vysílat v noci. A tak jsem začal být rádoby moderátorem. Pak už jsem byl moderátorem na větším a větším rádiu a tak dále.“⁸⁷

Od roku 1994 začal za moderování na diskotéce pobírat určitou finanční částku. Na podzim téhož roku nastoupil do rádia a o 4 roky později dostal nabídku uvádět ranní show na Evropě 2. Člověk má v tomto věku dvě možnosti, jít si za svým snem a zanedbat své vzdělání, nebo doufat, že ta příležitost přijde znovu a nejdříve vystudovat školu. „*Vystudoval jsem Gymnázium v Berouně. Potom jsem šel na Západočeskou univerzitu na ekonomickou fakultu, a když jsem končil třetí rok bakalářského studia, dostal jsem nabídku do rádia Evropa 2. Pak už mě nešlo zastavit. Měl jsem vizi, že další dva roky magisterského studia si dodělám v Praze. Ale nestalo se tak. Táta mi říkal, co když se tím moderátorstvím živit nebudu. Ta škola mi ale dala, to co měla. Dala mi maximum, široký rozhled a naučila mě disciplíně,*“⁸⁸ vypráví Leoš Mareš.

Kariérní růst Leoše Mareše byl poměrně rychlý, ale i přesto má za sebou mnoho pracovních zkušeností. Absolvoval desítky castingů a nikdy žádný nevyhráli. „*Ze všech těch účastníků jsem se třeba dostal mezi poslední dva tři, ale nikdy jsem nebyl ten, koho vybrali.*“⁸⁹ Jeho práce ho však baví, naplňuje ho a důkazem toho je fakt, že od roku 98 vstává každý všední den ve 4 hodiny ráno.

Zaměříme-li se na druhého respondenta, kterým je zprávařka Lucie Borhyová, budeme překvapeni značnými rozdíly mediálního růstu moderátora Leoše Mareše a zmiňované zprávařky.

Lucie Borhyová odstartovala svou kariéru zcela nečekaně: „*Studovala jsem publicistiku a potřebovala jsem praxi z rozhlasu, z tištěného média a z televize. Protože Nova sídlila za rohem, tak jsem se rozhodla, že navštívím ji. Přišla jsem a oni mi řekli, že lidi na praxi nepřijímají, ale ať tam nechám životopis, a že se mi třeba ozvou. Odešla jsem zklamaná s tím, že budu muset hledat něco jiného. Za 14 dní mi však z TV Nova volali s tím, že tedy přeci jen by mě vzali na tu praxi. Nastoupila jsem do zpravodajství jako pomocná redaktorka. Po roce za mnou přišla tehdejší šéfredaktorka zpravodajství a nabídla mi práci moderátorky v hlavních televizních novinách. Byl to takový blesk*

⁸⁷Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

⁸⁸Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

⁸⁹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

*z čistého nebe. Něco, co prostě vůbec nečekáte a najednou to přijde.*⁹⁰ Bez praxe, bez zkušeností a o to více a rychleji musela na sobě pracovat.

Hned od roku 1999, co se dostala do hlavního televizního času, měla jako velkou podporu k dispozici svého kolegu Reynoldse Korantenga, s kterým tvořili moderátorskou dvojici. *„Učili nás jak správně mluvit, intonovat, jak se chovat před kamerou a tak dále. 5. srpna 1999 jsme měli úplně první vysílání z Barrandova, ještě z vedlejší budovy a od té doby jsme vlastně nepřetržitě spolu.*⁹¹

Studium proběhlo u Lucie Borhyové takto: *„Vystudovala jsem Gymnázium Františka Palackého, poté jsem studovala VOŠ publicistiky, a pak jsem na FAMU absolvovala takový mimořádný kurs v oboru produkce s tím, že jsem přemýšlela, jestli studovat dál, ale nakonec jsem se rozhodla, že produkci studovat nebudu. Ještě předtím jsem byla na rok v Anglii, kde jsem byla jako au-pair a studovala tam angličtinu.*⁹²

Jak autor zmiňoval již na začátku této kapitoly – někdo si své místo na slunci vydřel, někdo byl ve správný čas na správném místě a měl štěstí a ještě stojí za zmínění protekční skupina lidí. Leoš Mareš na protekci má však jiný názor než autor: *„To Vám nepomůže. Na tom podiu jste potom sama a naopak když děláte něco špatně tak to každý pozná a nikdo nechce být za pitomce. Určitě nemějte pocit, že všechno je podplacené nebo kdo nikde nemá kamaráda, nikam se nedostane. Moje zkušenost je, že podplacené není vůbec nic a to bude možná pro lidi překvapení. Když bude někdo dobrý, tak oni mu tu příležitost v televizi a rozhlase dají. Kvalita se prosadí.*⁹³

Mediální odborník Tomáš Zdechovský tvrdí, že moderátorské talenty „to mají v krvi“ a vyznačují se vlastností, jako je charisma. Budoucím moderátorům Tomáš Zdechovský doporučuje: *„Člověk musí začít makat od malička. Zkoušet moderovat akce s dětmi, ve škole a na vsi, ve městě. Moderování ho musí také nesmírně bavit.*⁹⁴ Zastává mimo jiné názor, že moderování se dá naučit a s tím souhlasí i Eva Jurinová: *„Dá, ovšem ne ze dne na den a za předpokladu, že je patrný alespoň částečný talent a že na sobě budete opravdu trpělivě pracovat krok po kroku.*⁹⁵

⁹⁰Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

⁹¹Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

⁹²Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

⁹³Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

⁹⁴Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

⁹⁵ Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

„Chodil jsem rok na rétoriku, ale bylo mi to k ničemu. Konkrétně k té mé práci žádný kurz neexistuje. Musí být ve vás oheň, ta touha lidem něco sdělovat. Jít si za tím a milovat to. Dost slýchávám, já bych chtěl být moderátor, možná zpěvák, herec. To je takové, že mám pocit, že ten člověk chce být hlavně slavný a neví, kde by toho docílil,“⁹⁶ říká Leoš Mareš a tím potvrzuje i tvrzení Tomáše Zdechovského. Je to o vůli a chtíči.

Moderování je o neustálém zdokonalování se. Tomáš Zdechovský doporučuje svého specialistu z Českého rozhlasu. Lucie Borhyová jak ona sama říká, žádnou vadu řeči neměla, i přesto se řemeslu moderace musela naučit a měla na to paní profesorku Rothovou z DAMU. Na to aby se moderátorská dvojice Rey Koranteng a Lucie Borhyová sjednotili, měli 3 měsíce, až potom přistoupili ke kamerám. „S Reym jsme měli hrozně krátký čas na to, abychom se sladili. Rey už měl zkušenosti, protože moderoval počasí, takže mi dával rady. Pomáhala mi i tehdejší šéfredaktorka Věra Dušková, již zmiňovaná paní profesorka Rothová a spousta dalších lidí. Všichni mi hodně pomáhali hlavně v začátcích. Seděli jsme ve studiu a zkoušeli jsme bez kamer, a koukali do zdi. Projížděli jsme různé texty.“⁹⁷ V případě vad řeči je podle Evy Jurinové nejlepší navštívit logopeda.

Analýza řečnických projevů vybraných moderátorů a zprávařů

Ať už je moderátor nebo zprávař profesionál nebo začátečník, určitá příprava je povinná. Seznámit se s obsahem a podle toho také přizpůsobit formu. Leoš Mareš je již velice zkušeným moderátorem, přesto se přípravě věnuje: „Připravuji se jen těsně předtím. Udělám si obecnou povědomost o té akci, kterou budu moderovat a když jsem na místě, tak řekněme několik desítek minut před samotným začátkem. Nebo když tam jedu, tak si promyslím nějaké věci. Jak je těch akcí hodně, tak se soustředím na tu konkrétní. Nemá cenu se připravovat na sobotní akci, když mám ještě čtvrtceční.“⁹⁸

Jak z jeho vystoupení můžeme vyzorovat a sám se k tomu také přiznává, většina jeho odmoderovaných akcí je jedna velká improvizace. Dodává však k tomu: „Já všechno co se má říci řeknu a pouze přidám spoustu věcí navíc. Když vás u toho něco napadne, čím to ozvláštíte nebo okořeníte, tak proč ne. Třeba mluvím a najednou

⁹⁶Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

⁹⁷Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

⁹⁸Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

*cítím, že je dobré jít mezi lidi. Tak jdu a moderuji to mezi stoly, což nebylo vůbec v plánu. Nebo najednou někoho vidím, zavedu s ním řeč. To jsou věci, které to uvolňují.*⁹⁹

Média nazývají Leoše Mareše jako „neřízenou střelu“. V rozhovoru tento fakt potvrdil a zároveň vysvětlil. *„To je ale taková fikce. Já nikdy neprásknu něco od boku, to je všechno promyšlené. Tam probíhá blesková oponentura v mé hlavě na základě mých zkušeností (v jakém jsem prostředí, kdo mě poslouchá, přenáší to televize, jsem tady poprvé).*¹⁰⁰

Moderování akcí velkých rozměrů, vyžaduje dlouhodobou přípravu. *„Akce jako moderování Slavíka se plánuje dva měsíce dopředu. Firemní akce už jsou pro mě takovou samozřejmostí a nějak extra se na ně nepřipravuji*¹⁰¹, říká Leoš Mareš.

Ve zpravodajství je příprava více důsledná. Každodenní přípravný rituál konkrétně u Lucie Borhyové vypadá takto: *„Ve 13 hodin máme poradu, kde je celý tým od režisérů, vedoucí vydání, šéfredaktor, zástupce šéfredaktora lidé z Televizních novin, lidé z doma.cz. Vezme se bodový scénář, na kterém je, jak jdou jednotlivé zprávy za sebou s tím, že se celý den aktualizuje a mění podle toho, jak zprávy přicházejí a jak jsou důležité. Porada je zhruba hodinová a příprava samotná je už na nás s tím, že v mezičase musíme do maskérny, kostymérny, musíme udělat rychlé zprávy, anonce na Televizní noviny, které jsou několikrát denně. Poté mám ještě hodinu mluvy. Člověk se musí stále zdokonalovat a neusnout na vavřínech. Do toho mám ještě angličtinu a další věci. Můj den je tak docela náročný.*¹⁰²

Na celkový řečnický projev se musí pohlížet jak ze strany verbální tak neverbální. Jak autor zmínil v teoretické části, důležité jsou obě a občas je neverbální stránka brána jako ta podstatnější. Názor Leoše Mareše: *„Myslím, že lidi přeceňují způsob té mluvy. Vždycky je důležitější obsah než forma. Důležité je, co říkáte a ne jak to říkáte. Jak to říkáte, to vlastně také, ale to že máte skvělou paměť a nadrncíte se text, vám nepomůže, alespoň ne v tom, s tím dělat nějakou kariéru.*¹⁰³

Na tomto výroku je vidět pochod myšlenek. Bylo vyřknuto, že obsah je důležitější

⁹⁹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹⁰⁰Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹⁰¹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹⁰²Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹⁰³Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

než forma, potom si můžeme všimnout lehkého zaváhání a nakonec moderátor přizná, že způsob, jak se řeč pronese, je také podstatné.

Mediální odborník Tomáš Zdechovský analyzoval řečnické projevy vybraných moderátorů a zprávařů takto:

Leoš Mareš – je to moderátor s velkým M, skvělý, vtipný, pohotový a zábavný. Hlasově perfektní, bez vad řeči, který si drží svůj styl.

Lucie Borhyová – hodně na sobě zapracovala. Bez vad řeči a hlasu. Někdy však působí velmi uměle. Určitě však patří k lepšímu moderátorskému průměru.

Jolana Voldánová – hlas dobře posazený, bez vad řeči. Hodí se na moderátorku hlavní zpravodajské relace.

Sandra Parmová – má toho hodně před sebou. Chybí jí větší nadhled a profesionalita ve vystupování. Nicméně je na ní vidět velký pokrok.

Marek Eben a Václav Moravec - patří mezi moderátorské špičky.¹⁰⁴

Druhý mediální pohled a analýzu rétorických vystoupení zhodnotila Eva Jurinová:

Leoš Mareš - je svůj už několik let, i když stále osobitější. Nic nezkaží a pořady typu “Super star“ mu sluší.

Lucie Borhyová - nevhodný typ pro zpravodajství, hlasově pro moderování nepřijatelná.

Jolana Voldánová - pregnantní výslovnost

Sandra Parmová - vzácně se u ní snoubí atraktivní vzhled, příjemný hlas, zpravodajská přesvědčivost.

Marek Eben - dlouhodobě nejlepší moderátor pro většinu televizních i rozhlasových formátů.

Václav Moravec - jeden z nejlepších moderátorů politických pořadů, je patrná dlouhodobá a intenzivní příprava, znalost souvislostí a pohotovost.¹⁰⁵

¹⁰⁴Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹⁰⁵Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

V rozhlasovém zpravodajství má zprávař možnost dívat se do papíru a číst zprávy z nich. V televizním zpravodajství mají tak zvané „čtečky“. *„Všechno, co si napíšeme, máme na čtecím zařízení. Spousta lidí si dělá legraci, že jsme jen mluvící hlavy, ale ono to tak není, protože zpravodajství je o slovíčkaření a každá zpráva je lehce napadnutelná. Pohybujete se na tenkém ledu. My si ty texty přepisujeme, upravujeme, ale po nás je ještě kontroluje vedoucí vydání, šéfredaktor a tak dále. Člověk si musí dávat pozor. Čtecí zařízení je tak ve zpravodajství hrozně důležité i z tohoto důvodu“*¹⁰⁶, říká dle vlastních zkušeností Lucie Borhyová. Také prozradila, jak jsou s reportéry v terénu domluveni na otázkách, na které potom v přímém přenosu odpovídají: *„Domlouváme se dopředu. On ví, co chce říct, ví, jak má dlouhý text a ví, jestli ho zvládne říct celý, nebo třeba jen půlku. Otázky s reportéry se domlouvají dopředu, s respondenty ne.“*¹⁰⁷

Mediální hodnota vybraných moderátorů a zprávařů

Každý moderátor a zprávař má určitou mediální hodnotu. Občas se nazývají i celebritami a samozřejmě jsou to veřejně známé osobnosti, které obyčejného člověka zajímají z různých důvodů. Jedním z těch důvodů je lidská vlastnost – zabývat se ostatními, jaké mají problémy, jak jsou na tom finančně, jaké je jejich soukromí, hodnotit a srovnávat tato fakta s námi a lidmi v našem okolí.

Mediální odbornice Eva Jurinová nahlíží na „celebrity“ jinak než Tomáš Zdechovský. *„Celebrity je člověk, který se něčím významným proslavil a vytvořil nějakou kvalitu. Obyčejně se řadí mezi elitu ve společnosti. Televizní moderátoři zpravodajských pořadů jsou známější tím, že se v obývacích diváků objevují často a pravidelně. Bývají populární, ne však celebritami v pravém slova smyslu,“*¹⁰⁸ tvrdí Eva Jurinová. Tomáš Zdechovský sdílí tento názor: *„Moderátoři a zprávaři určitě patří mezi celebrity. Jsou předmětem každodenního zájmu.“*¹⁰⁹

Dostáváme se k tématu bulvár. Zaměříme se na odpovědi respondentů, co si pod tímto pojmem představí a jak dalece se o něj zajímají.

¹⁰⁶Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹⁰⁷Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹⁰⁸Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹⁰⁹Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

Lucie Borhyová na bulvár nahlíží takto: „*Samozřejmě je to součástí života. S bulvárem nemám úplně pozitivní zkušenosti, nechtěla bych nikdy pracovat v bulváru a někteří lidé, co tam sedí, jsou schopni zajít hodně daleko. Někteří lidé jdou opravdu přes hranice, lžou, vymýšlí si a to jako naprosto charakteristické pro některé časopisy, které teď nebudu jmenovat. Měly by být hranice, kam až bulvár může zajít. Ty však neexistují ani u nás, ani ve světě.*“¹¹⁰

Leoš Mareš bere bulvár takto: „*Jako věc, která se vyvinula s elementární podstaty člověka. My takoví lidé jsme, my to vyžadujeme a nemáme důvod se za to nenávidět. Pavlačové drbny je bulvár. Lidí baví se bavit o někom jiném než o něm samém.*“¹¹¹

Lidé, se známou tváří nebo známým hlasem, musí být připraveni na narušení soukromí. Tyto vybrané osobnosti bulvár zcela přijímají. „*Média je obecný termín, kam patří i ta hlavní ulice neboli bulvár. Bulvár patří už více jak 100 let do žurnalistiky a je to dobře,*“¹¹² informuje Tomáš Zdechovský.

Až skoro ukázková a poučná definice pramení ze slov Evy Jurinové: „*Bulvár má na celém světě na mediálním trhu své místo. Je třeba s ním počítat, umět s ním zacházet a koneckonců ho umět i číst a vnímat. Jde v podstatě o podání události a informací od nejméně důležité až po tu podstatnou. Dělat dobrý bulvár je umění.*“¹¹³

Jak autor již nastínil, určitou roli v povolání moderátora a zprávaře hraje jeho mediální hodnota. Skutečností, že se o něj média a tedy i bulvár zajímá, mu tímto způsobem dělají službu - reklamu. Čím více je vidět, tím více stoupá jeho mediální hodnota, dostává více nabídek a tím je i více ceněný.

Lucie Borhyová má s bulvárem občas problém, ale nikdy informace nepřekročily pomyslnou hranici, za kterou by nikdy nešla: „*Člověk se od takových věcí musí oprostít, protože by pak nemohl dělat nic. Popularita má jak stinné stránky, tak i ty hezké. Tato část zrovna není úplně příjemná, ale já se to snažím házet za hlavu a neřešit to. Kolikrát to bylo na hraně, ale vždy jsem to nechala být, protože si říkám, že je to zase lepší než věc ještě více rozmazávat.*“¹¹⁴

¹¹⁰Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹¹¹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹¹²Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹¹³Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹¹⁴Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

Leoš Mareš o velikosti své mediální hodnoty říká: „*Všichni se tváří, že velkou a to vám není nikdy určitě na škodu. Takže doufejme, že mi to vydrží. Protože Vám to může pomoci v práci a otvírá vám to dveře.*“¹¹⁵

Autor se v rozhovorech dotknul i tématu finančních odměn za moderátorskou práci. Lucie Borhyová na tuto otázku nechtěla odpovídat, protože jí to zakazuje pracovní smlouva. Tomáš Zdechovský odpověděl stručně: „*Velmi dobře.*“¹¹⁶ V tom mu trochu oponovala Eva Jurinová: „*Každá televize i rozhlas mají systém hodnocení nastavený jinak. Obecně je ale nižší než ve vyspělých zemích.*“¹¹⁷ Překvapivá byla odpověď Leoše Mareše – nejlépe placeného moderátora v České republice: „*To je hrozně individuální. Musíte si umět říci o peníze. Je to o plném diáři. Když máte hodně volného času, zavolají vám tři lidi na stejný termín, tak si můžete tu cenu zvýšit, protože třeba jeden z nich to zaplatí. Záleží na tom, co vám stačí, jak sama sebe ceníte, kolik potřebujete, kolik vám udělá radost.*“¹¹⁸

Rady budoucím moderátorům a zprávařům

Leoš Mareš moderátorskou činnost dělá již 19 let a Lucie Borhyová pracuje jako zprávařka v hlavní vysílací relaci 14 let. Obě tato moderátorská esa mají za sebou mnoho let zkušeností a mohou poskytnout budoucím moderátorům či zprávařům cenné rady.

Oba mluví anglicky, což je asi základ pro každého člověka zabývající se mediální a masovou komunikací. Samozřejmě nejdůležitější je umět používat hlavně jazyk český. A jak jinak než čtením. „*Osm let jsem nečetl, ale poslední dobou čtu hodně. Strašně to pomáhá – slovní zásoba, obraty*“¹¹⁹, doporučuje Leoš Mareš a Lucie Borhyová dodává: „*Člověk je hodně ve zprávách a obklopuje ho tak spousta dramatických a negativních informací. Když vidí, co všechno se kolem něho děje, tak se potřebuje trošku odreagovat.*“¹²⁰

Většina moderátorů a zprávařů, ať už televizních nebo rozhlasových, musí překonávat stres a trému, s kterou se podle jejich slov bojovat nedá, musí se přijmout.

¹¹⁵Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹¹⁶Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹¹⁷Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹¹⁸Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹¹⁹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹²⁰Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

„Vzniká z nějaké odpovědnosti, že vstupujete před lidi, abyste předvedl nějaký výkon a neztrapnil se. Já v tom stresu mám pocit, že se mi kouří z hlavy. Mé myšlenky se soustředí jak na nějaký sportovní výkon. Jak kdybych jel v nějakém autě a každý detail by způsobil vychýlení směru nebo ztrátu setiny. Takže takhle já funguji pod stresem a nevadí mi to,“¹²¹ říká moderátor Leoš Mareš.

Jak alespoň snížit důsledek trémy, radí Lucie Borhyová: *„Všechno je otázkou času. Na začátku má trému a stres každý, ale určitě pomáhá to, když se dobře rozmluvíte, aby se vám uvolnila pusa a dobře artikulovala. Když se dobře připravíte, zprávy si několikrát pročtete a víte, o čem mluvíte, tak jste víc v klidu. Tréma je tam ale vždycky a myslím si, že je dobře, že tam je. Ukazuje to, že ta práce člověku není lhostejná a že pořád dbáte na to, aby to bylo fajn. Po letech tréma odezní, ale je tam takové to, řekněme, lehké napětí, protože je to přeci jenom živé vysílání a nikdy nevíte, co se může stát. Člověk tak musí být stále připravený.“¹²² A Leoš Mareš má také radu: *„Těsně před tím než jdu na to podium, tak si připravím nějakou jednu dvě věty - glosu či poentu. Několik okamžiků před vstupem se úplně koncentruji.“¹²³ I mediální analytik potvrzuje: *„To se musí naučit. Neexistuje žádná jednoduchá rada.“¹²⁴ Eva Jurinová dodává jiný názor, přesto je radou pro každého: *„Ti, kteří trpí trémou, a musí vystupovat na veřejnosti, by se měli poradit s odborníkem. U každého se projevuje jinak a práce se získáváním sebejistoty vyžaduje delší čas.“¹²⁵****

Dobrý řečník musí být sebekritický a mít určitou zpětnou vazbu. Živé vstupy je nejlepší si nahrát a pak zhodnotit svůj výstup nebo ho komentovat s osobou odborně zaměřenou na rétoriku. Na začátku své kariéry si i Leoš Mareš analyzoval svá vystoupení: *„Dříve jsem se strašně díval, řešil jsem to, vnímal jsem všechny úhly pohledu. Ted' jsem z toho takový unavený a poslední tři roky to už nedělám. Dřív jsem ale sledoval každý program a říkal si „Tento vtip vyšel, tady to sestříhli dobře“ Vyhodnocoval jsem si svoji práci. Nevím, jestli je to dobře, ale já jsem to dělal.“¹²⁶*

A Lucie Borhyová jako zkušená zprávařka, říká, že v této profesi se člověk musí stále zdokonalovat, proto i ona potřebuje tu zpětnou vazbu, která je pro ni opravdu

¹²¹Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹²²Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹²³Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹²⁴Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹²⁵Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹²⁶Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

důležitá. „Někdy si nahraji televizní noviny, nebo se na ně podívám ze záznamu a mám tak zpětnou vazbu. Nečiním tak každý den, ale řekněme jednou za čas a to se týká i pořadu *Víkend*.“¹²⁷

Doporučení pro mladé začínající moderátory a zprávaře:

Moderátor Leoš Mareš: „*Jít do toho po hlavě. Když Vám nikdo nenabídne moderovat žádnou akci, tak si ji vymyslet. Moderovat pro své známé, určitě se každý dokáže dostat k tomu mikrofonu a dát průběh tomu ohni v sobě. Jestli toužíte a chcete moderovat, jděte si za tím. Vyhodili mě z mnoha castingů a šel jsem si za tím.*“¹²⁸

Zprávařka Lucie Borhyová: „*Důležité je být cílevědomý a nevzdávat se. Důležité, je to stále někde zkoušet. Na druhou stranu není dobré se pořád někam cpát. Je důležité vše dělat s rozvahou, pracovat na sobě. Důležitá je i četba knih a všeobecný přehled. Poté máte větší šanci, nebo předpoklad k tomu, se někam dostat.*“¹²⁹

Mediální odbornice Eva Jurinová: „*To není tak jednoduché říct v čase, protože každý se nějak vyvíjí a každý začínající moderátor by si mohl vzít z každého profesionála třeba kousek. Především jde o to, aby se měl s kým poradit.*“¹³⁰

Mediální odborník Tomáš Zdechovský: „*Vzorem pro budoucí moderátory jsou: Moravec, Eben, Železný, Voldánová.*“¹³¹

¹²⁷Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹²⁸Rozhovor s Leošem Marešem, Příloha A

¹²⁹Rozhovor s Lucií Borhyovou, Příloha B

¹³⁰Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹³¹Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

10 ANALÝZA PRÁCE MODERÁTORŮ A ZPRÁVAŘŮ V ČT

Na jaře roku 2012 autorka této práce absolvovala praxi v České televizi. Odborným dozorem jí byl vedoucí domácí redakce Radim Vaculovič. V rámci této praxe strávila několik dní i mezi moderátory a seznámila se tak s jejich prací. Ze zkušeností a zaznamenaných dat nyní co nejobjektivněji analyzuje práci moderátorů a zprávařů v České televizi.

Převážná většina moderátorů a zprávařů má zkušenosti z rádia. Jejich doporučení znělo tak, aby se budoucí uchazeč o tuto práci zabýval nejdříve rozhlasovou komunikací. Tím se naučí používat dobře a přirozeně svůj hlas bez přerázků a nechtěných pauz. Pak by se mělo zapracovat na nonverbální stránce – postoj, mimika, vizuální stránka. Valná většina z nich se nejdříve věnovala reportérské činnosti a až později dostali místo jako moderátoři či zprávaři. Mnoho z nich vystudovalo školu, která se vůbec neslučuje s touto profesí (např. ekonomická nebo pedagogická škola). Zajímavostí je, že mnoho dotázaných odpovědělo, že jsou v ČT zaměstnání na poloviční úvazek.

Časová náročnost je velice ojedinělá. Někteří jsou v budově České televize celý den a jiní mají jen pár minut před kamerou. Každý se musí práci věnovat i doma – zjistit si informace o hostovi, připravit si otázky atd. Nějaký čas také zabere úprava vizuální stránky – make-up, účes, oděv.

Jejich finanční ohodnocení je rozmanité. Většina z nich vypověděla, že mají stálý měsíční plat.

Moderátoři a zprávaři se musí stále zdokonalovat a vždy je co zlepšovat. Tuto skutečnost mají na paměti všichni z této profese. Absolvují různé kurzy mluveného slova, své výstupy se snaží konzultovat a hodnotí si je i oni sami, když mají čas.

Jak to vypadá, když přijde mimořádná zpráva?

Když přijde mimořádná zpráva, „hodí ji zprávaři na stůl“. Musí si ji v rychlosti přečíst a potom plynule říci v živém vysílání.

Přeroky má určitě každý. Když se tak stane, je dobré, slovo znovu zopakovat. Stane-li se, že slovo je řečené špatně a tím se změní i význam celé věty, moderátor by se

měl omluvit a znovu celou větu říci ve správném znění. Záleží na tom, jestli je člověk v psychické pohodě. Má-li doma problémy, minulou noc nedodržel spánkový režim nebo má zdravotní potíže, odrazí se to i v živém vstupu před kamerou.

Smíchu se občas člověk nevyhne. Je však dobré pokusit se „přepnout na jiné myšlenky“. Důležitá je praxe, cvičit a neustále trénovat. Přirozenost přednesu docílíme tím, že si představíme, že řeč vyprávíme například kamarádovi a odmyslíme si fakt, že se díváme do kamery.

Autorka práce se setkala s několika druhy moderátorů. Někteří vystupují jen v dopoledním vysílání, někteří jsou u večerních Událostí a jiní se zabývají například ekonomickou oblastí, jsou na Kavčích horách celý den a mají vstupy na ČT24. Vystoupení moderátorů provádějících diváka pořadem jsou většinou předtočená.

Kolik moderátorů se vyskytuje v ČT 1, ČT 24?

Autorka byla obeznámena s množstvím 74 moderátorů.

11 ANALÝZA TELEVIZNÍCH KANÁLŮ

V České republice můžeme mezi nejsledovanější zařadit 3 televizní kanály – TV Novu, FTV Primu a Českou televizi.

Televize Nova je komerční stanicí. Poprvé jsme jich na televizních přijímačích mohli zaznamenat v roce 1994. Jejím prvním generálním ředitelem byl Vladimír Železný. Od samého počátku se soustředila na hollywoodské filmy a seriály, zavedla na televizní obrazovky „sitcomy“, telenovely a soap opery. V roce 2007 zahájila vysílání svého druhého kanálu Nova Cinema. Nyní pod tuto televizi patří i stanice Fanda, Smíchov, Telka, Nova Sport, TV Barrandov a české MTV. Televizní noviny na TV Nova jsou na prvním místě v divácké sledovanosti. K tomuto úspěchu jim přispěla nejen aktuálnost zpravodajství, ale i bulvárnost.¹³²

Očima mediálních odborníků:

Eva Jurinová - forma nadřazena nad obsahem, uměle naléhavý a mnohdy nepřesvědčivý verbální projev i výraz. Zejména redaktorky nemají školené hlasy, které působí rušivě. Obecná rétorika je zacílena na jednodušší sociální vrstvy.¹³³

Tomáš Zdechovský - průměrné. Hodně se zlepšily.¹³⁴

Další komerční stanicí je FTV Prima. Začala vysílat v roce 1993. Postupně s ní se vyvíjely i názvy této stanice – FTV Premiéra, Prima televize. Zaměřovala se na telenovely, televizní soutěže a hlavně reality show a to ji také dostalo do popředí televizních stanic. Nyní je svým obsahem srovnatelná s TV Nova. Mezi její dceřiné stanice patří Prima Zoom, Prima Cool, Prima Play a Prima Love.¹³⁵

¹³²ŠTROBLOVÁ, S., *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. s. 144. ISBN 978-80-86723-73-0.

¹³³Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹³⁴Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹³⁵ŠTROBLOVÁ, S., *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. s. 146. ISBN 978-80-86723-73-0.

Očima mediálních odborníků:

Eva Jurinová - ve srovnání s TV Nova je v této oblasti vnímání o stupeň lepší, ovšem je co zlepšovat.¹³⁶

Tomáš Zdechovský - nejhorší řečnické projevy moderátorů i zprávařů.¹³⁷

Česká televize je veřejnoprávní televizí. Zřízena byla ke dni 1. ledna roku 1992. Nynějším generálním ředitelem je Petr Dvořák. Televizními programy České televize jsou ČT1, ČT2, ČT24 a ČT sport.

Očima mediálních odborníků:

Eva Jurinová - má nejvyšší úroveň, srozumitelně a přesvědčivěji oslovuje všechny vrstvy a sociální skupiny diváků. Osobnosti ve zpravodajství vystupují důvěryhodně a vesměs profesionálně.¹³⁸

Tomáš Zdechovský - v ČT záleží na moderátorovi – od profesionálů až po amatéry.¹³⁹

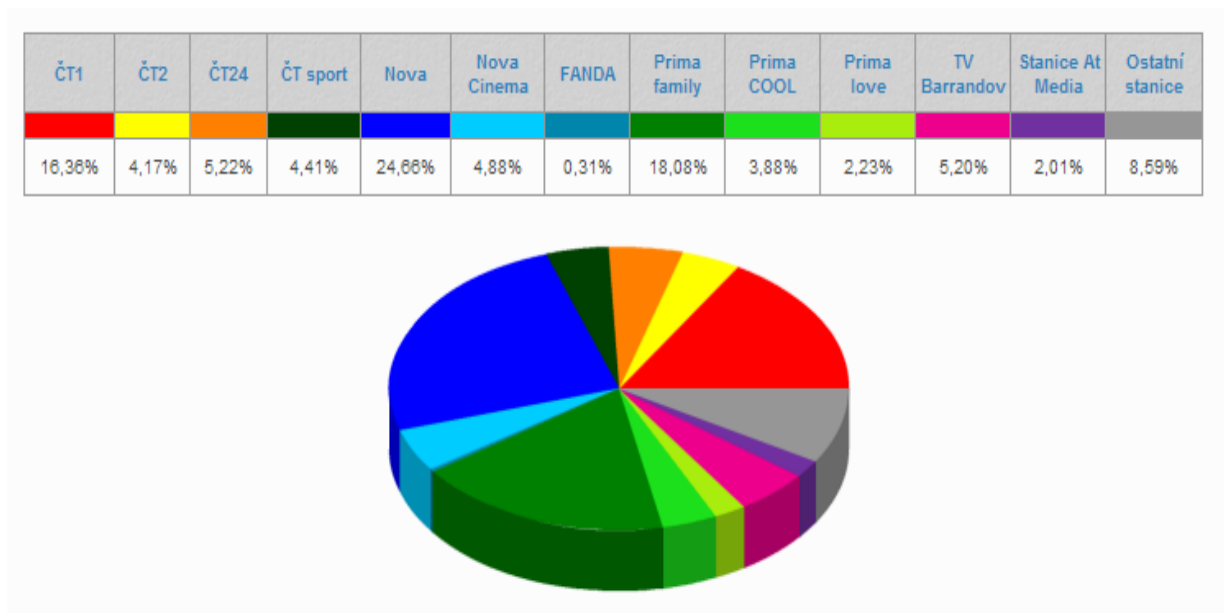
¹³⁶Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹³⁷Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

¹³⁸Rozhovor s Evou Jurinovou, Příloha C

¹³⁹Rozhovor s Tomášem Zdechovským, Příloha D

Graf 1: Divácká sledovanost televizních kanálů pro rok 2012

Zdroj: ASOCIACE TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ, *Share pro 15+ za celý rok 2012* (1. 1. – 31. 12.) - celý den (6:00 – 6:00). [online]. © 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.ato.cz/vysledky/rocní-data/share/15>

ZÁVĚR

Každý máme svůj cíl, sen, kterého chceme dosáhnout. Většina z nás už od malička touží být slavná, aniž by věděla, co všechno to obnáší. Mediální sféra má své kladné ale i záporné stránky a spousta obyčejných lidí (pasivních příjemců) vidí jen ty pozitivní vlastnosti a zaměstnání v této oblasti berou jako „pohodovou práci za hodně peněz“.

Teoretická část seznámila čtenáře s masovými médii televizí a rozhlasem, se zpravodajstvím, prací zprávaře, moderováním a profesí moderátora. Dotkla se i kontroverznějších témat jako jsou muži a ženy v mediální oblasti a bulváru. Detailněji se zabývala verbální a neverbální stránkou řečníka. Tato část nastínila obsah praktické části, a toho čeho se budou týkat otázky ve výzkumu.

Praktická část v první fázi analyzuje stopy mediální působnosti a růstu moderátora Leoše Mareše a zprávařky Lucie Borhyové. Oba respondenti se ke své práci dostali odlišným způsobem. Leoš Mareš se snažil prosadit už od svých 17 let. Lucie Borhyová se ve svých 21 letech šla zeptat na praxi a téměř okamžitě se z ní stala zprávařka v hlavní televizní relaci. Zní to jak velká náhoda a štěstí, oba mají za sebou pořádný kus práce, který je stál velkou dřinu. Člověk, který se chce stát moderátorem nebo zprávařem, musí mít v sobě, alespoň špetku talentu a trpělivě a pečlivě na sobě pracovat.

Při srovnávání a hodnocení řečnických projevů bylo zjištěno, že někteří nynější moderátoři a zprávaři zdaleka nepatří mezi rétorické špičky. Stále se učí a zdokonalují. Nepodceňují přípravu ani zpětnou vazbu, která je pro ně motivací. V projevech je důležitý nejenom obsah, ale také forma a způsob jakým to řečník přednese. Dle vnímání a názorů dotazovaných autorka práce došla k závěru, že mnohdy forma převažuje před obsahem a velkou roli hraje neverbální stránka.

Mediální hodnoty moderátorů a zprávařů jsou poměrně velké. Mediální odborníci Tomáš Zdechovský a Eva Jurinová mají na tyto hodnoty odlišné názory.

Tomáš Zdechovský bez váhání zařadil tuto skupinu mezi mediálně známé „celebrity“, Eva Jurinová je nazvala známými osobnostmi, „celebrity“ jsou pro ni elitní skupinou významně proslavenou, do které moderátoři a zprávaři nepatří. Pokud jde o bulvární hodnoty, moderátoři a zprávaři jsou pro bulvár stejně cenní jako ostatní známé osobnosti. Důvodem je popularita, které dosáhli tím, že jsou vidět a slyšet, objevují se v médiu, které je pro všechny dostupné.

Velkým přínosem pro tuto bakalářskou práci jsou cenné rady a doporučení nejen vybraných osobností z této branže ale i mediálních odborníků.

Autorka práce se také zaměřila na moderátory a zprávaře veřejnoprávní televize. Zjistila u nich serióznější postoj k informacím, ale i striktní, důkladnější a jednosměrně orientující přístup k celé práci. Poskytla i další doplňující informace o mimořádných zprávách a jak se zachovat při nečekaných situacích.

Práci doplnila o kapitolu zabývající se třemi nejsledovanějšími televizními stanicemi. Jejich projevy zhodnotili mediální odborníci. Výsledkem bylo, že televize Nova a Prima se snaží všemi možnými způsoby dosáhnout, co největšího zisku. Česká televize působí nejseriózněji.

Tato bakalářská práce se snažila uvést čtenáře do zdánlivě jednoduchého povolání moderátora a zprávaře. Z obou úhlů pohledu (profesního i mediálního) analyzovala jejich práci. Zhodnotila jejich rétorický um, mediální růst i hodnotu, jakou mají pro média. Ukázala lidem, že tato profese vůbec není lehkou záležitostí a nese sebou břemeno velké zodpovědnosti.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4730-288.

FOLL, J. *Deset tváří*. 1. vyd. Brno: Jota, 1999. ISBN 80-721-7086-4.

HUK, J. *Mediální publikum a výzkum veřejného mínění*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského, 2007. ISBN 978-80-86723-24-2.

JIRÁK, J. a B. KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3674-663.

KOHOUT, J. *Rétorika: Umění mluvit a jednat s lidmi*. 3. vyd. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-726-1002-3.

KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

MCLUHAN, M. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. ISBN 978-80-204-2409-9.

MĚCHUROVÁ, A. *Jak dobře mluvit a úspěšně jednat: (základy rétoriky a komunikace)*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-32-7.

MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace: extenze člověka*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-807-4520-020.

OSVALDOVÁ, B. *Zpravodajství v médiích*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-802-4618-999.

REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-717-8926-7.

SVOBODA L. *Ranní projev presidenta Ludvíka Svobody*. [online]. © 2013 [cit. 2013–01–12]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/historie/1968/_zprava/ranni-projev-presidenta-ludvika-svobody--478467

ŠTROBLOVÁ, S. *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.

THIEL, E. *Řeč lidského těla prozradí víc než tisíc slov*. 1. vyd. Bratislava: Plasma Service, 1993. ISBN 80-901-4121-8.

TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-736-7096-8.

VELEBNÝ, J. přednášky II. ročník, 3. Semestr, obor SMK, UJAK, předmět Moderování, 2011, Praha.

ŽANTOVSKÁ, I. *Rétorika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-57-0.

Seznam použitých internetových zdrojů

ASOCIACE TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ, *Share pro 15+ za celý rok 2012 (1. 1. – 31. 12.) - celý den (6:00 – 6:00)*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.ato.cz/vysledky/rocni-data/share/15>

ČESKÁ TELEVIZE. *Listopad 1989*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/listopad-1989/>

ČTK. *U moderátorů se nosí elegance a dokonalý vzhled*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-22138390>

JANULA. *Slovníček pojmů z literatury a mluvnice - Diskuze* [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.cesky-jazyk.cz/slovnicek-pojmu/diskuse/>

LANDA, J. *Sandra Parmová: Mám vedle sebe profíka*. [online]. © 2010 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.televize.cz/clanky/sandra-parmova-mam-vedle-sebe-profika-14292>

LEJSKOVÁ, M. *PhDr. Václav Moravec – moderátor, redaktor*. [online]. © 26. 3. 2011 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.ibestof.cz/media-a-literatura/phdr.-vaclav-moravec---moderator-redaktor.html>

MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. © 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/rada-pro-rozhlasove-a-televizni-vysilani-515/>

ORTOVÁ, Z. *Moderátorka Výborná: Občas se zamknu v koupelně a tam si čtu*. [online]. © 1999 – 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/moderatorka-vyborna-obcas-se-zamknu-v-koupelne-a-tam-si-ctu-pa9-/spolecnost.aspx?c=A080924_160718_ona_ony_jup

PŘÍBĚH ROZHLASU. *Proč se rozhlasu říká rozhlas*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.pribehrozhlasu.cz/odhaleni-89+1/kuriozity-vseho-druhu/2757818>

RRTV, *Poslání rady* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/o-rade/poslani-rady/index.htm>

VÁLKOVÁ, H. *Nejtěžší práce, ale bez velkých chyb, hájí Moravec prezidentské debaty.* [online]. © 1999 – 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-vaclavem-moravcem-o-deni-kolem-prezidentskych-voleb-psv-/domaci.aspx?c=A130131_095135_domaci_hv

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Divácká sledovanost televizních kanálů pro rok 2013	65
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Rozhovor s Leošem Marešem	I
Příloha B – Rozhovor s Lucíí Borhyovou	IX
Příloha C – Rozhovor s Evou Jurinovou	XVI
Příloha D – Rozhovor s Tomášem Zdechovským	XX

PŘÍLOHA A

Rozhovor s Leošem Marešem

21. 11. 2012, v Praze v budově radia Evropa 2, osobně.

Jak jste se k moderování dostal?

Musím říci, že jsem se k tomu dostal tak nějak přirozeně, že to ani nešlo jinak. Já jsem vždycky toužil někomu něco říkat, uvádět, říkat lidem informace, které jsem získal a snažit se je pobavit. Takže vlastně jde o to, že když byl někde mikrofon, toužil jsem do něj mluvit. Moje cesta nasměrovaná k moderátorovi byla úplně automatická.

Jakou v tomto oboru máte praxi?

Úplně na začátku, jsem byl na zájezdu a tam jsem objevil turistický mikrofon. Celý zájezd jsem do něj mluvil a to mě strašně bavilo. Potom třeba na táborové diskotéce byl mikrofon, tak jsem se ho hned chopil. Pak už jsem začal dělat další a další akce. Kolem roku 1994 jsem šel kolem jedné diskotéky, hrála tam hudba, ale bez dj's. Hned jsem se zmocnil mikrofonu a nakonec mi nabídli, jestli tam nechci chodit pouštět muziku. Pak jsem začal dělat další diskotéky. Na vysoké škole jsem začal chodit do rádia. K tomu jsem se dostal tím způsobem, že jsem přišel, oni mi řekli, ať jim přečtu text z novin a potom mi oznámili, že budu vysílat v noci. A tak jsem začal být rádoby moderátorem. Pak už jsem byl moderátorem na větším a větším rádiu a tak dále.

Co bylo dříve Leoš Mareš zpěvák nebo Leoš Mareš moderátor?

Ačkoli to pro spoustu lidí vypadalo, že jsem byl nejdříve zpěvák a až potom moderátor, tak vlastně to zpívání nebo ty písničky byla taková odbočka. Na těch diskotékách jsem stále vymýšlel nějaký program - různé akce v kostýmech, v pláštěnkách, dělal jsem soutěže, psal jsem texty a bavil jsem tím lidi. Jednou jsem si napsal text na písničku Tři slova, nazpíval jsem ji bez ambice, že by se vydala. Najednou ji začali hrát v rádiu a takovým partyzánským způsobem se dostala mezi lidi, až nakonec přišli z vydavatelství, jestli bych nechtěl vydat CD. A taková nabídka se neodmítá. Napsal jsem další texty a

vznikl Leoš Mareš - zpěvák. Byla to taková moje odbočka, jako když by Karel Gott začal dělat malíře. Já vím, že neumím zpívat.

Jaké jste vystudoval školy?

Vystudoval jsem Gymnázium v Berouně. Potom jsem šel na Západočeskou univerzitu na ekonomickou fakultu, a když jsem končil třetí rok bakalářského studia, dostal jsem nabídku do rádia Evropa 2. Pak už mě nešlo zastavit. Měl jsem vizi, že další dva roky magisterského studia si dodělám v Praze. Ale nestalo se tak. Táta mi říkal, co když se tím moderátorstvím živit nebudu. Ta škola mi ale dala, to co měla. Dala mi maximum, široký rozhled a naučila mě disciplíně.

Kolika jazyky mluvíte?

Jenom anglicky a dám dohromady větu v němčině.

Absolvoval jste nějaký kurz?

Chodil jsem rok na rétoriku, ale bylo mi to k ničemu. Konkrétně k té mé práci žádný kurz neexistuje. Musí být ve vás oheň, ta touha lidem něco sdělovat. Jít si za tím a milovat to. Dost slýchávám, já bych chtěl být moderátor, možná zpěvák, herec. To je takové, že mám pocit, že ten člověk chce být hlavně slavný a neví, kde by toho docílil.

Čtete hodně?

Čtu strašně! Čím dál tím víc. Osm let jsem nečetl, ale poslední dobou čtu hodně. Strašně to pomáhá – slovní zásoba, obraty. Doporučuji.

A knížky nebo časopisy?

Knížky nebo odborné články. Časopisy vám nepomůžou. Já čtu třeba beletrii, sci-fi romány, životopisy. Nyní čtu Annu Kareninu.

Jak je práce moderátora časově náročná?

Já se vůbec nepřipravuji.

Takže moderujete „z patra“?

Připravuji se jen těsně předtím. Udělám si obecnou povědomost o té akci, kterou budu moderovat a když jsem na místě, tak řekněme několik desítek minut před samotným začátkem. Nebo když tam jedu, tak si promýšlím nějaké věci. Jak je těch akcí hodně, tak se soustředím na tu konkrétní. Nemá cenu se připravovat na sobotní akci, když mám ještě čtvrteční.

Jak je u vás časté moderování nějakých větších akcí?

Dneska večer moderuji, ale to jsou takové věci, které jdou samy o sobě. Akce jako moderování Slavíka se plánuje dva měsíce dopředu. Firemní akce už jsou pro mě takovou samozřejmostí a nějak extra se na ně nepřipravuji.

Kolik času máte na budování rodiny?

Rodinu jsem vybudoval a teď ji udržuji. Mám na ni čas. Do 9 hodin mám ranní show a potom volno. Občas nějaká akce večer.

Jak jsou moderátoři placeni?

To je hrozně individuální. Musíte si umět říci o peníze.

Na jaké částce bych třeba měla začínat?

Já si myslím, že pokud úplně začínáte, tak to budete dělat za to, co vám nabídnou.

A když se mě zeptají?

Je to o plném diáři. Když máte hodně volného času, zavolají vám tři lidi na stejný termín, tak si můžete tu cenu zvýšit, protože třeba jeden z nich to zaplatí. Záleží na tom, co vám stačí, jak sama sebe ceníte, kolik potřebujete, kolik vám udělá radost.

Jak se vyvarovat stresu?

Nejde to. Přijmout ho.

Máte stres?

Absolutně.

A pořád stejný nebo už jste více klidný?

Pořád stejný. To vzniká z nějaké odpovědnosti, že vstupujete před lidi, abyste předvedl nějaký výkon a neztrapnil se. Já v tom stresu mám pocit, že se mi kouří z hlavy. Mé myšlenky se soustředí jak na nějaký sportovní výkon. Jak kdybych jel v nějakém autě a každý detail by způsobil vychýlení směru nebo ztrátu setiny. Takže takhle já funguji pod stresem a nevádí mi to.

Máte nějaké protistresové rituály, jak nás například učí ve škole „nádech, výdech“?

To ne, ale jde o to, že těsně před tím než jdu na to podium, tak si připravím nějakou jednu dvě věty - glosu či poentu. Několik okamžiků před vstupem se úplně koncentruji.

Improvizujete?

Absolutně.

I když Vám něco dají, tak se toho nedržíte?

Já všechno co se má říci řeknu a pouze přidám spoustu věcí navíc. Když vás u toho něco napadne, čím to ozvláštníte nebo okořeníte, tak proč ne. Třeba mluvím a najednou cítím, že je dobré jít mezi lidi. Tak jdu a moderuji to mezi stoly, což nebylo vůbec v plánu.

To si všímám, že vás ty kamery občas hledají...

No ano, nebo najednou někoho vidím, zavedu s ním řeč. To jsou věci, které to uvolňují.

Jak se podle Vás pozná moderátorský talent?

Prostě se to pozná.

A jak to poznáte vy?

Když vás uvidím moderovat, tak vám řeknu, jestli ten talent máte. Je to takhle – pozná se, že tam ten talent je. Můžu říci „Vy máte talent“, ale když neřeknu nic, tak to

neznamená, že ho nemáte. Je to nějaká ta chuť mluvit. Myslím, že lidi přeceňují způsob té mluvy. Vždycky je důležitější obsah než forma. Důležité je, co říkáte a ne jak to říkáte. Jak to říkáte, to vlastně také, ale to že máte skvělou paměť a nadrnčíte se text, vám nepomůže, alespoň ne v tom, s tím dělat nějakou kariéru.

Máte za sebou nějaký casting?

Desítky. A nikdy jsem ho nevyhrál. Ze všech těch účastníků jsem se třeba dostal mezi poslední dva tři, ale nikdy jsem nebyl ten, koho vybrali.

Ale očividně to bylo ve vás...

Ano, určitě ve mně něco bylo. Ale zároveň ve mně bylo vždycky něco, co ty lidi odpudilo.

Báli se vás, jako té neřízené střely...

Ano, báli. Ale když jsem třeba potom tu práci dostal, tak byli spokojeni. Když však měli tu volbu, tak jsem na ty lidi působil nebezpečně, jako, přesně jak jste řekla, neřízená střela. To je ale taková fikce. Já nikdy neprásknu něco od boku, to je všechno promyšlené. Tam probíhá blesková oponentura v mé hlavě na základě mých zkušeností (v jakém jsem prostředí, kdo mě poslouchá, přenáší to televize, jsem tady poprvé). Dám příklad: „Hele on řekl, našemu generálnímu řediteli čau kocoure!“ A oni když plánují potom ty akce, tak si řeknou, že mě nemůžou vzít, protože co kdyby mě něco takového napadlo na jejich akci. Na základě toho, já někdy nedostanu práci. A je to nefér. Protože to není o tom, že bych řekl, jako ta neřízená střela „Čau kocoure“. V té atmosféře, která tam byla, jsem cítil, že to tam patří. Ten ředitel to vezme, já to musím poznat a říci to jen v případě, že vím, že to vezme. Já to nemůžu risknout – to by potom byla ta neřízená střela. A to tak není.

Musíte si zjistit, jakou máte pozici na té akci. Jestli vás berou, jestli vás mají rádi, jestli jste tam důležitá součást nebo jen perlička a lidi se budou těšit na něco jiného, jaký je čas, jestli už jedli. A tyto věci, které vám říkám, nad nimi nemusíte přemýšlet. Ty jdou samy, jako když řídíte auto. Takže ta věc, že jsem neřízená střela, je vůči mně nespravedlivá. Já třeba uteču z podia a jdu mezi lidi, ale jen v případě, když vím, že mě kameraman stihne zabrat nebo osvětlovač. Takže přemýšlet o té improvizaci...

Seděl jste někdy v porotě při vybírání moderátorů?

Při vybírání moderátorů ne, ale třeba při soutěži Miss. Jako skaut bych ale nebyl dobrý. Vnímám na sobě, že nemám na to ten čuch na lidi.

Baví vás práce moderátora?

Ano, baví.

Rád vstáváte ve 4 hodiny ráno?

Ne, to ne. Ale potom když jsem už v rádiu, tak je to super. Na to vstávání si nejde zvyknout.

Díváte se na sebe v televizi?

Většinou je to živé vysílání. Ale třeba včera jsme koukali na televizi, Pěťa přepínala programy a narazila na reprízu pořadu Talentmánie. To byl zrovna ten díl, kdy jsem měl na sobě ten kostým Lady Gaga. Tak to jsme dokoukali.

Dříve jsem se strašně díval, řešil jsem to, vnímal jsem všechny úhly pohledu. Teď jsem z toho takový unavený a poslední tři roky to už nedělám. Dřív jsem ale sledoval každý program a říkal si: „Tento vtip vyšel, tady to sestříhli dobře.“ Vyhodnocoval jsem si svoji práci. Nevím, jestli je to dobře, ale já jsem to dělal.

Moderoval jste něco ve světě?

Vlastně jsem asi nemoderoval. Moderoval jsem spoustu věcí v zahraničí ale v češtině a spoustu věcí v česku ale v angličtině.

Angažoval jste se ještě někdy někde kromě moderování a zpěvu?

Spíše se angažuji na akcích, na projektech a na různých zajímavých nápadech. Takové krátkodobé věci, že se snažím něco zvelebit. Ale vždycky mě baví taková ta konečná věc, že to k něčemu vede, potom to vyvrcholí a skončí.

Organizoval jste někdy nějakou akci?

Jo, to mě baví. Třeba bývalý slavný lyžař přijel na křest svého parfému. Tak jsme mu do centra Prahy v létě udělali sjezdovku a to jsem celé vymyslel.

Co si představíte, když se řekne pojem média? Nebo co to pro vás znamená?

Způsob jak informovat kohokoli o čemkoliv. Pro mě to je moje práce, ve které aktivně vystupuji a zároveň ji pasivně přijímám. To znamená, že rád čtu, poslouchám jiná rádia...

Jak berete bulvár?

Jako věc, která se vyvinula s elementární podstaty člověka. My takoví lidé jsme, my to vyžadujeme a nemáme důvod se za to nenávidět. Pavlačové drbny je bulvár. Lidi baví se bavit o někom jiném než o něm samém.

Jak velkou si myslíte, že máte mediální hodnotu?

Všichni se tváří, že velkou a to vám není nikdy určitě na škodu. Takže doufejme, že mi to vydrží. Protože Vám to může pomoci v práci a otvírá vám to dveře.

Co říkáte na knihu o vás Milionář s. r. o.?

S tím nemám vůbec nic společného. Nějaký člověk se rozhodl, že napíše knížku, tak si stáhnul nějaké články a rozhovory o mně a z toho splácal knihu.

A četl jste ji?

Ne, mám ji doma, ale nečetl jsem ji.

Máte ještě nějaké cíle?

Svou talk show. A až do smrti ji dělat.

Řekl byste o sobě, že jste na sebe pyšný?

To určitě. Jsem pyšný na to, že 15 let vstávám ve 4 ráno do rádia. To vůbec nevím, jak jsem to udělal. Podařilo se mi dostat se k lidem. Pracovně jsem na sebe pyšný a na to, že mám šikovné děti Kubu a Matěje.

Jsou na vás rodiče pyšní?

Nejsou smutní.

Co byste doporučil budoucím moderátorům?

Jít do toho po hlavě. Když Vám nikdo nenabídne moderovat žádnou akci, tak si ji vymyslet. Moderovat pro své známé, určitě se každý dokáže dostat k tomu mikrofonu a dát průběh tomu ohni v sobě. Jestli toužíte a chcete moderovat, jděte si za tím. Vyhodili mě z mnoha castingů a šel jsem si za tím.

Pomohli Vám k tomu známí?

Ne. To Vám nepomůže. Na tom podiu jste potom sama a naopak když děláte něco špatně tak to každý pozná a nikdo nechce být za pitomce. Určitě nemějte pocit, že všechno je podplacené nebo kdo nikde nemá kamaráda, nikam se nedostane. Moje zkušenost je, že podplacené není vůbec nic a to bude možná pro lidi překvapení. Když bude někdo dobrý, tak oni mu tu příležitost v televizi a rozhlase dají. Kvalita se prosadí.

PŘÍLOHA B

Rozhovor s Lucií Borhyovou

11. 2. 2013, v Praze v budově TV Nova na Barrandově, osobně.

Jak jste se k této práci dostala?

Úplně čistou náhodou. Studovala jsem publicistiku a potřebovala jsem praxi z rozhlasu, z tištěného média a z televize. Protože Nova sídlila za rohem, tak jsem se rozhodla, že navštívím ji. Přišla jsem a oni mi řekli, že lidi na praxi nepřijímají, ale ať tam nechám životopis, a že se mi třeba ozvou. Odešla jsem zklamaná s tím, že budu muset hledat něco jiného. Za 14 dní mi však z TV Nova volali s tím, že tedy přeci jen by mě vzali na tu praxi. Nastoupila jsem do zpravodajství jako pomocná redaktorka. Po roce za mnou přišla tehdejší šéfredaktorka zpravodajství a nabídla mi práci moderátorky v hlavních televizních novinách. V té chvíli jsem to brala jako vtip. Myslela jsem si, že je tam nějaká skrytá kamera.

Tomu tehdy ještě předcházela fakt, že mě vzali do střížny, kde jsem něco namluvila a tím zjistili, jestli nemám nějakou vadu řeči. Potom mi nabídli, jestli si nechci natočit reportáž. Druhý den jsem přišla s tím, že půjdu točit a tam mi bylo rovnou nabídnuto, že půjdu před kameru do televizních novin.

To bylo absolutně nečekané. Byl to takový blesk z čistého nebe. Něco, co prostě vůbec nečekáte a najednou to přijde.

Jakou máte praxi, co se týče moderování?

V podstatě to přišlo právě v okamžik, kdy jsem zrovna na té praxi byla. To znamená, že jsem studovala obor, který souvisí s televizí a s moderováním, ale neměla jsem vůbec žádnou zkušenost s kamerou. Vlastně jsem začínala úplně z ničeho. Měla jsem štěstí na tým lidí, který kolem mě byl, na režiséry a prostě na všechny lidi, co se o nás starali. Hned od začátku jsme s Reym tvořili moderátorskou dvojici. Učili nás jak správně mluvit, intonovat, jak se chovat před kamerou a tak dále.

Od jakého roku s Reynoldsem Korantengem působíte?

Jsme s Reym od roku 1999. 5. srpna 1999 jsme měli úplně první vysílání z Barrandova, ještě z vedlejší budovy a od té doby jsme vlastně nepřetržitě spolu.

Jaké školy jste vystudovala?

Vystudovala jsem Gymnázium Františka Palackého, poté jsem studovala VOŠ publicistiky, a pak jsem na FAMU absolvovala takový mimořádný kurs v oboru produkce s tím, že jsem přemýšlela, jestli studovat dál, ale nakonec jsem se rozhodla, že produkci studovat nebudu. Ještě předtím jsem byla na rok v Anglii, kde jsem byla jako au-pair a studovala tam angličtinu.

Jak dlouho se věnujete profesi zprávařky?

Od roku 1999 s tím, že jsem nastupovala do Novy někdy na konci roku 1997. Rok jsem tam působila na pozici pomocné redaktorky a poté mi byla nabídnuta pozice zprávařky. Takže poprvé před kameru jsem šla v roce 1999.

Vždycky jste chtěla být moderátorka?

Nikdy mě to ani nenapadlo. Když jsem bývala malá holčička, měla jsem takové ty holčičí sny, co bych mohla dělat. Ani tak jsem nechtěla být princeznou, jako spíš tanečnicí. Když jsem se rozhodovala, jakým směrem se vydám, tak mě lákala práce, která není stereotypní, kde člověk není od rána do večera, ale někdy i je. Nechtěla jsem sedět v kanceláři, chtěla jsem práci, ve které se děje pořád něco nového. I když bych nakonec byla v nějakém časopise, tak zase pojedu na rozhovor a pořád se kolem mě bude dít spousta nového. Zpravodajství je úžasné, každý den prožíváte nové věci, pořád se něco děje, a tak dále. Jste v centru dění, jste první u informací, a pak je sdělujete dále. Je to úplně fantastická práce.

Jakou práci jste dělala před vaším nástupem do TV Nova? Chodila jste na nějaké brigády?

Na brigády jsem chodila. Třeba jsem myla okna na benzínce, prodávala jsem v obchodě s oblečením, který vlastnili mí známí. Věnovala jsem se i vlasovým přehlídkám, nebo jsem dělala hostesku. Byly to nárazové práce, klasické brigádničení.

Takže u první opravdové práce jste i zůstala?

Ano. Tohle je moje úplně první povolání a u toho jsem i zůstala.

Tak to jste měla štěstí...

Strašné štěstí. Musím to zaklepat a poděkovat.

Musela jste absolvovat nějaký kurz? Docházela jste například k logopedovi?

Ne, kurz jsem neabsolvovala, ale jak jsem říkala, s Reym jsme kolem sebe měli skvělý tým, který sestavila paní profesora Rothová z DAMU, která mě už dříve učila na DAMU. Neměla jsem žádnou vadu řeči, takže to bylo plus.

To už bylo v průběhu toho, co jste šla před kameru?

Bylo to tak 3 měsíce před tím, než jsem nastoupila před kameru. S Reym jsme měli hrozně krátký čas na to, abychom se sladili. Rey už měl zkušenosti, protože moderoval počasí, takže mi dával rady. Pomáhala mi i tehdejší šéfredaktorka Věra Dušková, již zmiňovaná paní profesorka Rothová a spousta dalších lidí. Všichni mi hodně pomáhali hlavně v začátcích. Seděli jsme ve studiu a zkoušeli jsme bez kamer, a koukali do zdi. Projížděli jsme různé texty.

Kolika jazyky mluvíte?

Plynule mluvím anglicky. Učila jsem se italštinu, na kterou jsem docházela soukromě. Měla jsem španělštinu, latinu ve škole a němčinu.

Byla u vás při nástupu do televize vyžadována angličtina?

Ne. Když jsem nastupovala, tak to podmínka nebyla. Důležité bylo, jakou studuji školu. Nevyžadovali po mě nic extra, protože jsem původně šla jen na těch 14 dnů. No, a zůstala jsem tam do teď.

Jak je vaše práce časově náročná?

Ve 13 hodin máme poradu, kde je celý tým od režisérů, vedoucí vydání, šéfredaktor, zástupce šéfredaktora lidé z Televizních novin, lidé z doma.cz. Vezme se bodový scénář, na kterém je, jak jdou jednotlivé zprávy za sebou s tím, že se celý den

aktualizuje a mění podle toho, jak zprávy přicházejí a jak jsou důležité. Porada je zhruba hodinová a příprava samotná je už na nás s tím, že v mezičase musíme do maskérny, kostymérny, musíme udělat rychlé zprávy, anonce na Televizní noviny, které jsou několikrát denně. Poté mám ještě hodinu mluvy.

I po tolika letech zkušeností?

Ano. Myslím, že člověk se musí stále zdokonalovat a neusnout na vavřínech. Do toho mám ještě angličtinu a další věci. Můj den je tak docela náročný.

Chcete u práce zprávařky zůstat i nadále? Baví vás?

Baví mě moc a chtěla bych jí dělat, co možná nejdéle.

Kolik času vám zbývá na rodinu a další aktivity?

Naštěstí se tahle práce dá elegantně a pěkně skloubit s rodinou a s povinnostmi, protože když máme porady až od jedné, tak mám čas celé dopoledne, kdy se mohu věnovat rodině, nakoupím, uvařím, uklidím... Sice jsem teď v práci častěji než dříve, protože tehdy byly dvě dvojice, ale mám nějaké dny volna, ve kterých se rodině mohu věnovat naplno.

Čtete hodně?

Určitě, čtu hodně. Čtení mě baví. Večer si vždycky půlhodinu najdu. Kvůli malému čtu hodně pohádky, takže jsem se hodně rozmluvila právě u nich.

Jaký čtete žánr?

Já mám spíše ráda komedie, takový ten lehčí styl. Člověk je hodně ve zprávách a obklopuje ho tak spousta dramatických a negativních informací. Člověk, když vidí, co všechno se kolem něho děje, tak se potřebuje trochu odreagovat. Mám ráda i psychologické romány. Ráda se vracím ke knížkám, které jsem přečetla. Třeba právě kniha Alchymista, která je i o tom, že si máte jít za svým snem.

V kolik hodin se dostanete z práce domů?

Zprávy jsou do 20:20, pak máme poradu, a než se člověk převlékne, odlíčí a dojede domů, tak bývá kolem 21.30.

Máte nějaké doporučení, jak se vyvarovat stresu?

Všechno je otázkou času. Na začátku má trému a stres každý, ale určitě pomáhá to, když se dobře rozmluvíte, aby se vám uvolnila pusa a dobře artikulovala. Když se dobře připravíte, zprávy si několikrát pročtete a víte, o čem mluvíte, tak jste víc v klidu. Tréma je tam ale vždycky a myslím si, že je dobře, že tam je. Ukazuje to, že ta práce člověku není lhostejná a že pořád dbáte na to, aby to bylo fajn. Po letech tréma odezní, ale je tam takové to, řekněme, lehké napětí, protože je to přeci jenom živé vysílání a nikdy nevíte, co se může stát. Člověk tak musí být stále připravený.

Když se ptáte reportéra, máte otázku připravenou na čteče?

Taky. Všechno, co si napíšeme, máme na čtecím zařízení. Spousta lidí si dělá legraci, že jsme jen mluvící hlavy, ale ono to tak není, protože zpravodajství je o slovíčkaření a každá zpráva je lehce napadnutelná. Pohybujete se na tenkém ledu. My si ty texty přepisujeme, upravujeme, ale po nás je ještě kontroluje vedoucí vydání, šéfredaktor a tak dále. Člověk si musí dávat pozor. Čtecí zařízení je tak ve zpravodajství hrozně důležité i z tohoto důvodu.

Vaše otázky zná dotazovaný reportér dopředu?

Domlouváme se dopředu. On ví, co chce říct, ví, jak má dlouhý text a ví, jestli ho zvládne říct celý, nebo třeba jen půlku. Otázky s reportéry se domlouvají dopředu, s respondenty ne.

Trénujete mluvu i doma před zrcadlem?

Jak jsem říkala, člověk musí trénovat neustále. Já teď trénuji, když čtu malému pohádky. Před zrcadlem už ne. Spíš si někdy nahraji televizní noviny, nebo se na ně podívám ze záznamu a mám tak zpětnou vazbu. Nečiním tak každý den, ale řekněme jednou za čas a to se týká i pořadu Víkend. Mít zpětnou vazbu je opravdu důležité.

Dá se nějak rozpoznat moderátorský talent?

Já si myslím, že se to pozná velice jednoduše. Když člověk nemá vůbec žádnou zkušenost a vezmou ho do studia a postaví před kameru, tak je to vidět hned.

Jak probíhají na Nově castingy?

Účastníci přijdou na casting, mají pořadové číslo, stoupnou si před kameru, představí se, a pak se zvou do studia.

Jak jsou moderátoři placeni?

To je zrovna otázka, na kterou Vám nemohu odpovědět, protože ve smlouvě máme, že je to tajné.

Jaký názor máte na bulvár?

Samozřejmě je to součást života. S bulvárem nemám úplně pozitivní zkušenosti, nechtěla bych nikdy pracovat v bulváru a někteří lidé, co tam sedí, jsou schopni zajít hodně daleko. Někteří lidé jdou opravdu přes hranice, lžou, vymýšlí si a to jako naprosto charakteristické pro některé časopisy, které teď nebudu jmenovat. Měly by být hranice, kam až bulvár může zajít. Ty však neexistují ani u nás, ani ve světě.

Jakou hodnotu máte pro bulvár?

To je otázka spíše na samotný bulvár, ale vzhledem k tomu, že mě často sledují paparazzi a čekají, co se kde „urodí“...

Jak si mám takové sledování představit?

Jezdí za mnou autem, když jedu z práce. Někdy sedí i ve třech autech a před domem vyčkávají na nějaké zajímavé momenty, aby mě nafotili.

Dovolí si vás paparazzi fotit třeba i přes okno?

To sice ne, ale stává se, že vás fotí někde potají a nevíte o tom. To se mi stalo v Palladiu, když jsme tam šli s malým, a pak o tom byl napsaný článek. Ale spíše se jedná o mou osobu, než o rodinu.

Přemýšlíte pak, kam můžete jít a kam byste raději vyrážet neměla?

To zase ne. Člověk se od takových věcí musí oprostít, protože by pak nemohl dělat nic. Popularita má jak stinné stránky, tak i ty hezké. Tato část zrovna není úplně příjemná, ale já se to snažím házet za hlavu a neřešit to.

Čtete si pak bulvární články mířené proti vaší osobě?

Přečtu si to, protože kdyby už to bylo za hranou, tak bych to předala právníkům. Kolikrát to bylo na hraně, ale vždy jsem to nechala být, protože si říkám, že je to zase lepší než věc ještě více rozmazávat.

Máte ještě nějaké cíle?

Jsou soukromé cíle a o těch nikdy nemluví, stejně jako o cílech pracovních. Nechci nic zakřiknout. Cíle být musí. Když máte cíl, tak vás žene dopředu, máte motivaci a ta je vždy strašně důležitá.

Jste na sebe pyšná? Je tomu tak i u vašich blízkých?

Tak jako každá žena, ráda dostávám komplimenty. Doma mám perfektní zázemí jak od rodiny, tak i od rodičů, protože ty samozřejmě také občas sledují televizní noviny a napíší mi pak třeba zprávu nebo mě pochválí. Doma je to úplně to samé a je samozřejmě hrozně fajn něco takového slyšet. Každému to udělá radost. Že bych sama o sobě říkala takovéhle věci, to ne. Určitě, člověk musí mít nějaké sebevědomí, ale vždycky zdravé. Nikdy to nesmí být přehnané. Jsem pyšná spíše na věci z mého soukromí.

Co byste doporučila mladým, začínajícím moderátorům?

Důležité je být cílevědomý a nevzdávat se. Důležité, je to stále někde zkoušet. Na druhou stranu není dobré se pořád někam cpát. Je důležité vše dělat s rozvahou, pracovat na sobě. Důležitá je i četba knih a všeobecný přehled. Poté máte větší šanci, nebo předpoklad k tomu, se někam dostat.

PŘÍLOHA C

Rozhovor s Evou Jurinovou

6. 3. 2013, přes email a telefonicky.

Co je náplní vaší práce?

V televizi Metropol moderuji pořad pro ženy i muže napříč profesemi, kterým už bylo padesát... Vysílá se denně živě a trvá dvě hodiny. Připravuji rozhovory s cca pěti hosty denně a spolu s dramaturgyní vybíráme témata pro naši cílovou skupinu diváků i ty, kteří k nim mají co říci.

Jakou máte praxi v mediální oblasti?

Ráda vzpomínám na své začátky v podnikových novinách VOKD, kde jsem se naučila „dělat“ noviny, včetně grafiky a vůně tiskárny, posléze jsem se úspěšně zúčastnila konkurzu na pozici redaktorky Československé televize pro oblast zdravotnictví, kultury, sociální politiky a po revoluci v roce 1989 jsem začala moderovat hlavní večerní zpravodajskou relaci. Současně jsem moderovala v Českém rozhlasu pořad Radioforum a měla své pořady a rubriky v rádiu Alfa a Kobra, přispívala do nejrůznějších časopisů a novin, psala sloupky, názory, komentáře. V deníku „Noviny“ jsem byla vedoucí domácího zpravodajství a zástupkyně šéfredaktora, pak šéfová televizní sekce v Orbisu a 5 let jako moderátorka Televizních novin v televizi Nova. V TOP TV jsem moderovala a natáčela příspěvky do pořadu se zdravotní tematikou. Deset let jsem byla mluvčí Fakultní nemocnice v Motole, na pozici komunikace a mediální strategie.

Několik let se věnuji mediálním tréninkům manažerů i politiků, včetně přípravy rozhlasových i televizních moderátorů, přednáším na manažerských institutech MBA, vyšších odborných i na vysokých školách komunikační dovednosti a rétoriku.

Jak je Vaše práce časově náročná?

Je velmi náročná, jako každá práce s lidmi, která se dělá poctivě. Neexistují svátky, víkendy...

Kolika jazyky mluvíte?

Pasivně francouzsky, španělsky, polsky, rusky, anglicky.

Baví vás tato práce?

Určitě ano, jinak bych si život nastavila jinak. Jsem střelec a nenechám se do ničeho nutit.

Máte ještě nějaké cíle? Čeho byste chtěla dosáhnout?

Už mi dávno bylo padesát a tak si myslím, že nemusím nic a mohu všechno. Nicméně cíle mám, ale jsou menší a jednodušší. Jsou splnitelné a to mě drží při síle.

Jste na sebe pyšná?

Určitě ano. Myslím, že svou profesi jsem zvládla slušně, bez namyšlenosti a ztráty partnera i přátel. Život a vše, co patří k televizní popularitě, jsem ustála bez senzací a ostudy a vzhledem k několikaleté zpětné vazbě, teď úspěšně pomáhám a předávám zkušenosti těm, kteří se chtějí v tomto oboru zdokonalit.

Jak velkou si myslíte, že máte mediální hodnotu?

Poměrně dobrou.

Angažovala jste se ještě někdy v jiném oboru, než jsou média?

Je to částečně koučování, pedagogická práce a komunikační dovednosti. Mám rozepsanou knížku. S úsměvem dodávám, že můj hlas jezdí na trase B pražského metra!

Otázky týkající se moderátorů a zprávařů:

Jakou image vytvářejí zpravodajští moderátoři a redaktoři v televizích:

TV Nova: forma nadřazena nad obsahem, uměle naléhavý a mnohdy nepřesvědčivý verbální projev i výraz. Zejména redaktorky nemají školené hlasy, které působí rušivě. Obecná rétorika je zacílena na jednodušší sociální vrstvy.

FTV Prima: ve srovnání s TV Nova je v této oblasti vnímání o stupeň lepší, ovšem je co zlepšovat.

ČT: má nejvyšší úroveň, srozumitelně a přesvědčivěji oslovuje všechny vrstvy a sociální skupiny diváků. Osobnosti ve zpravodajství vystupují důvěryhodně a vesměs profesionálně.

Řečnické projevy vybraných moderátorů:

Leoš Mareš: je svůj už několik let, i když stále osobitější. Nic nezkaží a pořady typu "Super star" mu sluší.

Lucie Borhyová: nevhodný typ pro zpravodajství, hlasově pro moderování nepřijatelná.

Jolana Voldánová: pregnantní výslovnost

Sandra Parmová: vzácně se u ní snoubí atraktivní vzhled, příjemný hlas, zpravodajská přesvědčivost.

Marek Eben: dlouhodobě nejlepší moderátor pro většinu televizních i rozhlasových formátů.

Václav Moravec: jeden z nejlepších moderátorů politických pořadů, je patrná dlouhodobá a intenzivní příprava, znalost souvislostí a pohotovost.

Jak by se měl řečník vyvarovat stresu a trémě?

Ti, kteří trpí trémou, a musí vystupovat na veřejnosti, by se měli poradit s odborníkem. U každého se projevuje jinak a práce se získáváním sebejistoty vyžaduje delší čas.

Dá se moderování naučit?

Dá, ovšem ne ze dne na den a za předpokladu, že je patrný alespoň částečný talent a že na sobě budete opravdu trpělivě pracovat krok po kroku.

Kam se obrátit s vadami řeči? Doporučila byste nějaký kurz?

Vadu řeči může odborně odstranit jen logoped.

Jak jsou moderátoři a zprávaři finančně ohodnoceni?

Každá televize i rozhlas mají systém hodnocení nastavený jinak. Obecně je ale nižší než ve vyspělých zemích.

Co si představíte, když se řekne bulvár?

Bulvár má na celém světě na mediálním trhu své místo. Je třeba s ním počítat, umět s

ním zacházet a koneckonců ho umět i číst a vnímat. Jde v podstatě o podání událostí a informací od nejméně důležité až po tu podstatnou. Dělat dobrý bulvár je umění.

**Řadil byste moderátory a zprávaře mezi celebrity? Jaké moderátory a zprávaře?
A co si pod tím pojmem „celebrita“ představíte?**

Celebrita je člověk, který se něčím významným proslavil a vytvořil nějakou kvalitu. Obyčejně se řadí mezi elitu ve společnosti. Televizní moderátoři zpravodajských pořadů jsou známější tím, že se v obývacích diváků objevují často a pravidelně. Bývají populární, ne však celebritami v pravém slova smyslu.

Jak se podle vás pozná moderátorský talent?

Když mě přesvědčí, že ví, o čem mluví...

Jak by měl člověk postupovat, pokud by se chtěl stát moderátorem či zprávařem?

Co byste doporučila?

Intenzivní mediální trénování v mém týmu.

O kom byste řekla, že je dobrým vzorem pro budoucího moderátora či zprávaře?

To není tak jednoduché říct v čase, protože každý se nějak vyvíjí a každý začínající moderátor by si mohl vzít z každého profesionála třeba kousek. Především jde o to, aby se měl s kým poradit.

PŘÍLOHA D

Rozhovor s Tomášem Zdechovským

22. 2. 2013, přes email.

Co je náplní Vaší práce?

Mediální analytik a poradce.

Jakou máte praxi v mediální oblasti?

Mám 7 let jako novinář a 12 let jako mediální analytik a poradce.

Jak dlouho se touto prací zabýváte?

Již 15 let.

Jak je Vaše práce časově náročná?

Jak kdy – běžně se dá stihnout za 10 hodin denně, ale často pracuji i o víkendu.

Kolika jazyky mluvíte?

Třemi plynule a dvěma pasivně.

Baví Vás tato práce?

Rozhodně – jinak bych to nedělal.

Máte ještě nějaké cíle? Čeho byste chtěl dosáhnout?

Chtěl bych dělat někdy poradce americkému prezidentovi.

Jak velkou si myslíte, že máte mediální hodnotu?

Já myslím, že jsou hodně cenné ty zkušenosti, které mám. Ty se v oblasti médií velmi cení.

Angažoval jste se ještě někdy v jiném oboru, než jsou média?

Krizová komunikace a management.

Otázky týkající se moderátorů a zprávařů

Jak byste analyzoval a zhodnotil řečnické projevy:

TV Nova – průměrné. Hodně se zlepšily

FTV Prima – nejhorší řečnické projevy moderátorů i zprávařů

ČT – v ČT záleží na moderátorovi – od profesionálů až po amatéry

Jak byste analyzoval a zhodnotil řečnické projevy:

Leoš Mareš – je to moderátor s velkým M, skvělý, vtipný, pohotový a zábavný. Hlasově perfektní, bez vad řeči, který si drží svůj styl.

Lucie Borhyová – hodně na sobě zapracovala. Bez vad řeči a hlasu, někdy však působí velmi uměle. Určitě však patří k lepšímu moderátorskému průměru.

Jolana Voldánová – hlas dobře posazený, bez vad řeči. Hodí se na moderátorku hlavní zpravodajské relace.

Sandra Parmová – má toho hodně před sebou. Chybí ji větší nadhled a profesionalita ve vystupování. Nicméně je na ní vidět velký pokrok.

Marek Eben – patří mezi moderátorské špičky

Václav Moravec - patří mezi moderátorské špičky

Jak by se měl řečník vyvarovat stresu a trémě?

To se musí naučit. Neexistuje žádná jednoduchá rada.

Dá se moderátorství naučit?

Rozhodně dá. Znáám spoustu výborných moderátorů, kteří se to naučili.

Kam se obrátit s vadami řeči? Doporučil byste nějaký kurz?

Já osobně používám specialistu z Českého rozhlasu.

Jak jsou moderátoři či zprávaři finančně ohodnoceni?

Velmi dobře.

Myslíte si, že ženy jako moderátorky či zprávařky mají nějaké výhody či nevýhody?

Na to neexistuje jednoduchá odpověď. Jde spíše o zvyk.

Co si představíte, když se řeknou média a bulvár?

Média je obecný termín, kam patří i ta hlavní ulice neboli bulvár. Bulvár patří už více jak 100 let do žurnalistiky a je to dobře.

Řadil byste moderátory a zprávaře mezi celebrity? Jaké moderátory a zprávaře?

A co si pod tím pojmem „celebrita“ představíte?

Určitě ano. Jsou předmětem každodenního zájmu. Jakub Železný, Lucie Borhyová, Jolana Voldánová jsou určitě takovými celebritami.

Jak se podle vás pozná moderátorský talent?

Moderátorské talenty to mají v krvi. Mají i nutné charisma.

Jak by měl člověk postupovat, pokud by se chtěl stát moderátorem či zprávařem?

Co byste doporučil?

Člověk musí začít makat od malička. Zkoušet moderovat akce s dětmi, ve škole a na vsi, ve městě. Moderování ho musí také nesmírně bavit.

O kom byste řekl, že je dobrým vzorem pro budoucího moderátora či zprávaře?

Moravec, Eben, Železný, Voldánová

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Kunderátová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Vybrané osobnosti moderátorů a zprávařů očima médií

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 61

Celkový počet stran příloh: 22

Počet titulů české literatury a pramenů: 17

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 11

Vedoucí práce: Doc. Václav Janeček, Ph.D.